Kollum Watersportdorp

Fase II"Gastvrije Wisselplaats"

Projectenboek
Mei 2018

COLOFON

Auteurs: Gemeente DDFK i.s.m. Ondernemersvereniging HIM, Vereniging Plaatselijk Belang Kollum, Activiteitenplatform Kollum, Watersportvereniging Kollum en Zorginstelling Noorderbreedte Meckama State
Plaats: Dokkum
Instantie: Gemeente Kollumerland c.a.
Datum: mei 2018

1. VOORWOORD

"Met trots presenteren wij u de Visie Watersportdorp Kollum.
Jaren geleden spraken de samenwerkende partners in Kollum met elkaar de ambitie uit om te komen tot deze gezamenlijke visie. Een visie gemaakt en gedragen door alle partners. Deze ambitie sluit naadloos aan op de visie van Vereniging Plaatselijk Belang Kollum. Wij willen uitdragen dat wij een vooraanstaand watersportdorp zijn en willen dit voor de toekomst vasthouden. Deze visie voorziet in tal van mogelijkheden om onze aantrekkelijkheid te versterken."

De toeristisch recreatieve sector is belangrijk voor de leefbaarheid van Kollum. Een sterke toeristisch recreatieve sector draagt bij aan de lokale economie en het welzijn van de eigen inwoners. Ook zij kunnen van de voorzieningen gebruik maken. Kollum heeft zoveel meer te bieden dan enkel watersport. Ook landrecreatie en de kernen van de gemeente zijn door hun eigenheid de moeite waard om te ontdekken en steviger op de kaart te zetten.

De gemeente Kollumerland C.A. stevent af op een herindeling naar een grote gemeente Noardeast-Fryslan. Vereniging Plaatselijk Belang Kollum vindt het belangrijk dat er een visie ligt waar ondernemers mee vooruit kunnen en waar ook de nieuwe grote gemeente mee vooruit kan. Een visie waarmee de toeristisch recreatieve sector kansen worden geboden om te ontwikkelen en te innoveren, op een verantwoorde en duurzame manier, waarbij de identiteit van het dorp als kracht wordt ingezet.

Randvoorwaarde voor een sterke en toekomstbestendige toeristisch recreatieve sector is een goede basis.
De basisvoorzieningen dienen op orde te zijn en te blijven. De gemeente is hier hard mee bezig. Dat is onder meer te zien aan de lopende projecten zoals het verhogen van bruggen en het creëren van meer aanlegplaatsen op loopafstand van het gastvrije winkelcentrum. Maar hiermee zijn we er nog niet. De Diepswallen worden volgend jaar aangepakt, maar maakt het nog niet compleet. Fase II is ook een roep vanuit het dorp. Met deze visie worden de wensen van inwoners en ondernemers werkelijkheid, en kunnen we Kollum echt profileren als watersportdorp.

Is dit allemaal wel haalbaar? Dat weten we niet, maar we gaan er wel voor. Dit is de kans die we gezamenlijk met twee handen willen aangrijpen. Vereniging Plaatselijk Belang Kollum wil met deze visie gebruik maken van de kennis en innovatiekracht in de sector en ondernemers, organisaties en andere overheden enthousiast maken. Op deze wijze investeren we gezamenlijk in de toekomst.

Bestuursleden,
Vereniging Plaatselijk Belang Kollum

Vereniging
Plaatselijk Belang
Kollum

INHOUDSOPGAVE

1. Voorwoord 3
2. Inleiding 5
3. KOLLUM 2030: Gastvrije wisselplaats 9
4. Visie, Doel en proces 11
5. Kollum watersportdorp in breder perspectief 20
6. De Bouwstenen en projecten 28
   6.1 Bouwsteen I: Versterken Blauwe As in regionale context 29
   6.2 Bouwsteen II: Water en land verbinden 37
   6.3 Bouwsteen II: Kollum aan de Zeeslenk, historie beleefbaar 45
7. Overzicht projecten 50

Bronnenlijst 53

Bijlage 1: Beleid en ontwikkelingen in waterrecreatie 54

Bijlage 2: Waterrecreatievisie kaart Noordoost Fryslân ..... separaat

2. INLEIDING

In een nog niet zo ver verleden was Noordoost Fryslân verweven met de zee en was het landschap dooraderd met meer(-tjes) en trek- en opvaarten. Een bijzonder landschap, karaktervol en gevuld met een rijke (handels) historie. Veel water is in de loop der jaren verdwenen; letterlijk door inpoldering en in figuurlijke zin is het water aan het zicht en de beleving onttrokken. Vanuit economisch en historisch perspectief groeit de belangstelling voor bevaarbaar en beleefbaar water. En in toenemende mate worden in Noordoost Fryslân waterwegen in ere hersteld en toeristisch-recreatieve ontwikkelingen gestimuleerd.

De regio presenteert zich als 'Lân van natuur en gezelligheid' aan de watersporters. De zin vangt meteen de twee grote kwaliteiten van de regio: enerzijds de schat aan natuur en anderzijds de historierijke dorpjes. Hoewel het water als ader van transport zijn functie is kwijtgeraakt, is daar een sterke toeristisch-recreatieve functie voor in de plaats gekomen. Voor veel watersporters is Noordoost Fryslân echter een doorgangsgebied en zijn zich niet altijd bewust dat er onderweg diverse aanlegmogelijkheden zijn met bijzondere uitstapjes naar het achterland.

Om Noordoost Fryslân als watersportgebied te ontwikkelen heeft de regio met elkaar in 2013 de strategische visie waterrecreatie Noordoost Fryslân opgesteld.

Waterrecreatie Noordoost Fryslân 2025: waar cultuur de wal raakt en de natuur vol water zit".
Noordoost Fryslân staat op de kaart als aantrekkelijk waterrecreatiegebied. Het vaarwegennetwerk is op orde en kenmerkt zich door een dicht netwerk van vaarten en kanalen en heeft een sterke verbinding met de cultuur en natuur in het achterland. De camper- en de sloepenvaarder zijn de voornaamste doelgroepen. Met het vertroetelen van deze doelgroepen varen in hun kielzog ook andere waterliefhebbers die aangenaam verteren en verblijven in de regio.

Kollum is één van die historierijke dorpen vlak onder het Lauwersmeergebied. Het is ontstaan aan een oude zeeslenk, en groot geworden door de handel die ontstaan is op de kruising tussen water en land. De goederen werden in het centrum van het dorp overgeslagen om over de weg naar het achterland vervoerd te worden. Het water speelde een ontzettend grote rol in de ontwikkeling van Kollum. Door de jaren heen nam ook in Kollum de aanwezigheid van water in positie af. Het verkeer kwam in opkomst en drukte het water weg. Het water is versmald en heeft ruimte gemaakt voor bredere wegen, de bruggen werden laag en breed
Maar tegenwoordig overwoekert groen nu het water, de boten zijn verdwenen.

Met de ambitie Kollum Watersportdorp werd dit tij gekeerd en zette Kollum met al haar kwaliteiten en potentie in op het ontwikkelen tot hét watersportcentrum voor Noordoost Fryslân. Met het Ambitiedocument Watersportdorp Kollum en het daaruit voortvloeiende ANNO-project Watersportdorp is een eerste invulling aan de ambitie gegeven. De afgelopen jaren is in Kollum veel geïnvesteerd in waterrecreatieve voorzieningen, zijn er bruggen opgehoogd en vernieuwd en is een deel van de vaarwegen verdiept. Fase 1 is gerealiseerd en afgerond. Door deze eerste grote aanzet is Kollum vanaf de noordzijde weer goed over het water te bereiken. Voor de recreatievaart is een prachtige entree gerealiseerd in een parkachtige omgeving tot aan de bijzondere driepuntsbrug nabij het centrum**.** De voorzieningen die boten nodig hebben zijn aanwezig. Een zeer aantrekkelijke plek voor de watersporter om zijn boot aan te leggen. Maar vooral ook een aangename plek voor Kollumers.

Kollum ligt weer aan het water. De beleving is vergroot en de functie weer duidelijk voelbaar in het dorp. Daar kan Kollum trots op zijn.

De basis is gelegd ... nu doorpakken

Kollum is intussen zeer goed bereikbaar voor de recreatievaart. Er zijn kwalitatief goede aanlegplekken nabij het centrum. Maar de ambitie van Kollum gaat verder. Nu willen we samen met onze inwoners de historische verbinding tussen ‘water’ en ‘land’ nieuw leven in blazen door de twee elementen sterker te verbinden. Kollum te ontwikkelen als 'De Wisselplaats in Noordoost Fryslân' waar inwoners en bezoekers van beide elementen, water en land, kunnen genieten.

Naast ambitie is er de wil en enthousiasme om door te pakken.
Bij overheden: zo heeft de gemeenteraad middelen beschikbaar gesteld om te investeren in het herstellen van de historische staat van de Ooster- en Westerdiepswal om de functie van dat deel van Kollum weer de uitstraling te geven van de historische uitvoerhaven van boter, kaas en graan. Het college wil graag een stevige plus op Watersportdorp Kollum. Maar ook bij de inwoners en ondernemers groeit het enthousiasme om de schouders eronder te zetten om Kollum weer goed op de kaart te zetten, het water beleefbaar te maken, en de voorzieningen die er zijn te optimaliseren. Niet alleen voor de toeristen maar juist ook voor dynamiek in het dorp en gebruik door Kollumers.

Water als drager om de leefbaarheid te behouden en vergroten als ook de economie te versterken en te ontwikkelen.

Leeswijzer

Dit projectenboek start met een ‘droombeeld’. De visie en het doel wat we voor ogen hebben met Kollum als watersportdorp. Vervolgens komt een overzicht van beleid en ontwikkelingen bij overheid en samenleving waarin we de aansluiting en versterking vinden met onze ambitie en doelen. Tot slot volgt er een overzicht van de bouwstenen en projecten, niet uitputtend, hoe het streefbeeld te verwezenlijken.

Levendig Kollum aan het water

PLAATSELIJK BELANG EN KOLLUM WATERSPORTDORP

Samen is niet alleen!

En dat merk je nu in Kollum. Er heerst een jonge, frisse energie in het dorp. Met z'n allen zijn we bezig Kollum op de kaart te zetten. Dat voelt heel goed. Wij hebben intussen het project Kaatsveld 1250 opgepakt. Daar willen we met verschillende partijen iets neerzetten waar iedereen wat aan heeft, de jeugd, de school, de ouderen, de recreanten. Heel leuk om zoiets voor het dorp te doen. Het projectenboek Kollum Watersport, een breed gedragen visie.

Vereniging Plaatselijk Belang Kollum

3. KOLLUM 2030: GASTVRIJE WISSELPLAATS

Lachend leunen Sjoerd en Hielke op hun schoffels. Ze zijn met de schoolkinderen bezig het aardbeienbed op orde te brengen en de oogst te plukken. Zoals elk jaar komen met de eerste aardbeien ook de eerste watertoeristen weer in Kollum. De eerste keren aanleggen blijft altijd even wennen. Op het moment dat ze de Meckamabrug onderdoor gevaren zijn en ergens aan stuurboord willen afmeren komt er toch wat spanning bij. Vaak lachen de mannen wel maar helpen ze ook een handje. Kunnen ze meteen de aardbeien promoten en uitleggen hoe het werkt bij het dialysecentrum en met de maaltijdservice. Kollum is inmiddels al jaren een geliefde plek bij watersporters. Enerzijds door de 'Silverfleet' die ondanks de nodige fysieke mankementen graag op het water toeft. Voor wie Kollum eigenlijk een modern en eigentijds Gasthuis is. Maar ook bij de jongeren die bij de diverse festiviteiten het eiland en kaatsveld omtoveren tot het bruisende hart van Kollum. Voor de vitaminen lopen ze dan ook altijd bij de Pluktuin langs waarbij het natuurlijk ook even chillen is bij zit-trap en dollen met de Meckama'ers. Het is een mooie wisselwerking die er ontstaan is tussen jong en oud, Kollumers en toeristen en de ondernemers en de zorginstellingen. Sjoerd weet nog hoe het wat schoorvoetend begon in het eerste decennium van deze eeuw met de bruggen verhogen en wat aanlegplaatsen. Maar alleen met infra ben je er niet. Het gaat ook om beleving en bezieling. Toen het dorp de handen ineen sloeg begon het pas goed. De trein ging rijden na de metamorfose van het Raadhuisplein. De uitnodigende terrassen zaten eigenlijk altijd vol met zowel toeristen als Kollumers. Zeker op de marktdagen. Het maakte de Kollumers ook weer bewust van hun handelshistorie aan de zeeslenk. De bal ging rollen .....

Het een versterkte en inspireerde het ander. Zo is Hielke met de boot neergestreken in Kollum. Hij wilde wel eens wat anders dan meren en open water. Tot zijn verbazing ontdekte hij daar dat Kollum een prima uitvalsbasis is om in alle rust te kunnen varen naar het rustgevende Lauwersmeer of Alde Feanen, waar hij en zijn vrouw zo van houden, of lekker varen naar het Bûtenfjild of een rondje Groningen, of even naar Dokkum, voor een ijsje. Eerst was het alleen varen maar steeds vaker gingen de wandelschoenen of de elektrische vouwfietsen mee. Een wereld aan mogelijkheden. Eigenlijk doen ze altijd weer leuke contacten op als ze vanaf een aanlegplek lopen of fietsen.

Sjoerd woont zijn hele leven al in Kollum en was zich eigenlijk niet zo bewust van het water in Kollum, laat staan dat hij een watersporter was. Als oud horeca-medewerker werd hij enthousiast van de ontwikkelingen in Kollum en welke kansen dat kan bieden. Hij heeft zich direct gemeld als vrijwilliger. In die hoedanigheid kwam hij in contact met de watersporttoerist Hielke. Toen Hielke later naar Kollum was verhuisd, is ook hij vrijwilliger geworden. Samen zijn ze de 'gastheren' voor de hulpbehoevende watersporters geworden.
Na een drukke dag staan ze 's avonds nog wel eens op de driepuntsbrug na te genieten. Ze ogen de Kollumers en toeristen na die flaneren van en naar de jachthaven, via de in prachtige stijl gerestaureerde uitvoerhaven aan de Ooster- en Westerdiepswal naar het centrum waar zij op een terrasje van de laatste warme zonnestralen genieten. Een glimlach speelt om hun lippen; 'wat kan het leven toch mooi zijn'.

DE HIM EN KOLLUM WATERSPORTDORP

Water is de ‘ rode draad’ van Kollum!

Wij zien het water als de verbindende factor voor ondernemingen ons dorp. Het water trekt mensen en geeft reuring, maakt een centrum bruisend. Er moet niet alleen geïnvesteerd worden in het bestaande, maar de kracht zit in het maken van de combinaties.

Nu we hier zo mee bezig zijn, kijk je met andere ogen naar je dorp, naar je centrum, en als je durft te dromen komen er allemaal leuke ideeën boven. Het zou geweldig zijn als wij die zouden kunnen realiseren. Een centrum met zonnige terrasjes aan het water, oude panden die in hun glorie worden hersteld, die weer worden gebruikt om schoolgaande kinderen ervaringen te laten opdoen in het bedrijfsleven, waar kale muren veranderen in kunstobjecten en waar de recreanten met ‘een blik op Kollum’ naar het centrum worden gelokt.

Wij hebben er zin in om met z’n allen de schouders er onder te zetten.

Ondernemersvereniging HIM

4. VISIE, DOEL EN PROCES

Visie

We streven naar Kollum als hét watersportdorp in Noordoost Fryslân. De gastvrije 'Wisselplaats' Kollum kenmerkt zich door een sterke interactie tussen land en water. Een verbondenheid waardoor land- en waterrecreanten gebruik maken en genieten van de toeristisch-recreatieve kwaliteiten en voorzieningen. Waar Kollumers weer leven met en aan het water. Het water is daarmee een belangrijke drager van zowel het toeristisch-recreatieve product als een prettig leef- en woonklimaat.

Doel en opgave

Het doel is Kollum als wisselplaats verder uit te bouwen om economische meerwaarde voor Kollum te genereren en leefbaarheid voor eigen inwoners te vergroten.

Aan het begrip 'Wisselplaats' willen we een eigentijdse invulling geven en het water weer op natuurlijk wijze vergroeien met het dorp. Zoals eerdere tijden, maar dan in een modern jasje.

Kollum ontwikkelen tot:

- dé plaats voor de waterrecreanten om naar toe te varen, enkele dagen te blijven liggen, boodschappen te doen, de boot te wisselen voor een fiets of om te wandelen of om een (verzorgde) dagtrip te maken en daarna weer verder te varen.
- dé plaats om naar toe te lopen, fietsen of rijden om de historie van het dorpje te verkennen en te beleven, een tochtje over het water te maken of boodschappen te doen in een aangenaam verblijfsgebied.
- dé plaats waar inwoners en recreanten elkaar ontmoeten.

Oftewel de opgave is te komen tot een aantrekkelijk verblijfsgebied waar waterrecreanten met plezier (langer) verblijven en meer bestedingen aan de wal doen en ook landrecreanten en eigen inwoners aangenaam vertoeven en verpozen.

Hoe

Met de realisatie van fase 1 is een stevige basis voor Kollum als Wisselplaats gelegd. En nu verder.

Met enkel infrastructureel op orde brengen genereer je nog niet direct nieuwe bezoekers of krachtige dorpse dynamiek. Het vraagt om verder uitbouwen van een aantrekkelijk waterfront met passende voorzieningen en mooie zichtbare en beleefbare historie, om vervolgens dit ook overtuigend en aantrekkelijk voor de bühne brengen.

DE APK EN KOLLUM WATERSPORTDORP

"Leven in de brouwerij!"

Het Activiteiten Platform Kollum is opgericht door een aantal inwoners van Kollum die weleens wat leven in de brouwerij willen in het wat stille Kollum. De Stichting APK is in 2006 'gefuseerd' met de Kollumer Kaasdagen/Activiteiten Commisie, waardoor er een enthousiast team is ontstaan, dat naast de feestweek, de Kollumer Katdagen ook overige activiteiten zoals de Midzomeractiviteiten in Kollum organiseert.

Het drakenbootfestival in Kollum is inmiddels een begrip. Samen met Plaatselijk Belang Kollum, de HIM en de gemeente Kollumerland c.a. zit de stichting APK in de organisatie van dit evenement. Hoogtepunt van dit festival is het organiseren van het (open)Fries kampioenschap Drakenbootrace. De drakenbootrace is uitgegroeid tot een een jaarlijks terugkerend evenement waar menigeen in Kollum en omstreken weer reikhalzend naar uitkijkt.

Kollum Watersportdorp is voor ons een extra uitdaging om activiteiten te organiseren die ons dorp aantrekkelijk maakt om als toerist Kollum te bezoeken. Wat zou het toch mooi zijn, dat als de Diepswallen weer in historisch staat hersteld zijn, om dan ook oude schepen naar het centrum te halen. Dat zou een prachtig evenement kunnen worden. Ook hebben wij gedacht aan het organiseren van een straattekenwedstrijd, met 3D art street painting, dit als vervolg op de plannen om kale muren op te frissen door kunstwerken.
De stichting APK staat open voor ideeën voor nieuwe activiteiten en evenementen in Kollum en draagt dan ook graag haar steentje daar aan bij. De totstandkoming van Kollum watersportdorp wordt binnen het APK dan ook als een grote uitdaging gezien.

Om de droom van een interessante, spannende, economische recreatieve wisselwerking tussen het dorp en het water te bereiken, moeten ondernemers en overheden initiatieven en ontwikkelingen goed afstemmen en koppelen. Samen moeten zij de kansen die de regio biedt, verzilveren en Kollum als aantrekkelijk watersportdorp en wisselplaats ontwikkelen. Middels dit projectenboek benutten we de meerwaarde en kracht om diverse plannen en projecten te bundelen en integraal te ontwikkelen.

We willen Kollum Watersportdorp verder ontwikkelen aan de hand van een drietal basis bouwstenen:

1. Versterken van de 'Blauwe As' in de regionale context;
2. Water en land verbinden;
3. Kollum aan de zeeslenk: de historie beleven

De bouwstenen geven richting en ordening en vormen de kapstok voor de diverse initiatieven, maatregelen en projecten.

Healthy living
'Van buiten word je beter': een natuurlijke en groene omgeving heeft een positieve uitwerking op de gezondheid van mensen. Naast dat groen bijdraagt aan omgevings- en luchtkwaliteit nodigt het uit tot een gezondere leefstijl zoals een ommetje maken of de fiets pakken. Kollum ziet en pakt de koppelkans door het ruimtelijk verbinden van diverse elementen en binnen de bouwstenen continu aandacht te hebben voor de principes van de Healing Environment.

Het proces

Deze ambitie realiseren we niet met één partij. Het 'projectenboek' is gericht op het ontwikkelen van het gebied als een geheel én in gezamenlijkheid met betrokken partijen. We willen het toeristisch-recreatieve product Watersportdorp Kollum organisch laten groeien in een samenspel van ondernemers, bewoners en overheid, onder het motto "De basis is gelegd… Nu pakken wij het verder op!".

'Wij' zijn in dit geval: Ondernemersvereniging HIM, vereniging Plaatselijk Belang Kollum, Activiteitenplatform Kollum, Watersportvereniging Kollum en zorginstelling Noorderbreedte Meckama State.

De opening van Watersportdorp fase 1 is met deze partijen georganiseerd. De wensen van de tweede fase zijn eveneens door hen kenbaar gemaakt aan de gedeputeerde Kramer middels een inspiratiekaart. Hier hebben alle partijen een goed gevoel aan over gehouden.
Vereniging Plaatselijk Belang Kollum en ondernemersvereniging HIM zitten met de gemeente om tafel om vorm te geven aan het in historische staat herstellen van de Ooster- en Westerdiepswal in het centrum van Kollum. De beide organisaties beseffen goed dat met alleen technische ingrepen, Kollum nog geen Watersport dorp is; er moet meer gebeuren, de handen moeten ineen worden geslagen. Want voor een succesvolle ontwikkeling van Kollum Watersportdorp is een krachtinspanning nodig van de ondernemers, ondernemersclubs en inwoners.

Opening Fase I Kollum Watersportdorp

MECKAMA STATE EN KOLLUM WATERSPORTDORP

Watersport en Meckama State een goede match

Wonen aan het water, voor bewoners van Meckama State een prachtig gebeuren. Kijken naar de vissers, de bootjes en het altijd bewegende water. Samen met familie of anderen wandelen, of in de rolstoel op de mooie nieuwe paden.

En wat het mooiste is….. varen vanuit de achtertuin van Meckama State, de omgeving vanaf het water bewonderen.

Zorginstelling Noorderbreedte Meckama State

Bij de verschillende ontmoetingen komen verschillende goede ideeën boven borrelen. Het bij elkaar brengen van de partijen levert dus nieuwe ideeën op. Hieruit vloeien mooie koppelingen voort. Het blijkt dé manier om met elkaar in contact te komen.

Een volgend concreet project is de herinrichting van het openbaar gebied gelegen tussen de scholen en de aanlegplaatsen nabij Meckama State. Dit is een terrein dat voor vele doelgroepen ingericht kan worden. Dit kan een ontmoetingsplek worden voor jong en oud op een centrale plek in het dorp. Het voornemen is om ook dit terrein in samenwerking met dorpsbewoners, de scholen, en andere instellingen vorm te geven.

Deze manier van werken heeft niet alleen een inhoudelijk resultaat, maar zoals nu blijkt bij het ontwerpproces van de Ooster- en Westerdiepswal, ook een bijkomend effect. Bewoners gaan met elkaar om tafel, hebben weer een praatje op de brug, kijken met andere ogen naar hun dorp. Nemen deel aan het denkproces naar een ontwerp, in plaats van achteraf kritiek leveren. En nog een stapje verder… ze maken andere koppelingen, hebben veel plaatselijke kennis, weten wat andere bewoners, bedrijven en instanties nog wensen.

Deze aanpak zal niet voor alle deelprojecten gelijk zijn. De ene keer neemt de gemeente het initiatief en zal de bevolking worden gevraagd mee te denken. In andere situaties kan het zijn dat de dorpsbewoners het initiatief nemen, en aan de gemeente de expertise vragen. Maar altijd zal het doel hetzelfde zijn, gezamenlijk komen tot een extra plus op Kollum Watersportdorp.

Dit is een begin, maar wel een heel goede.

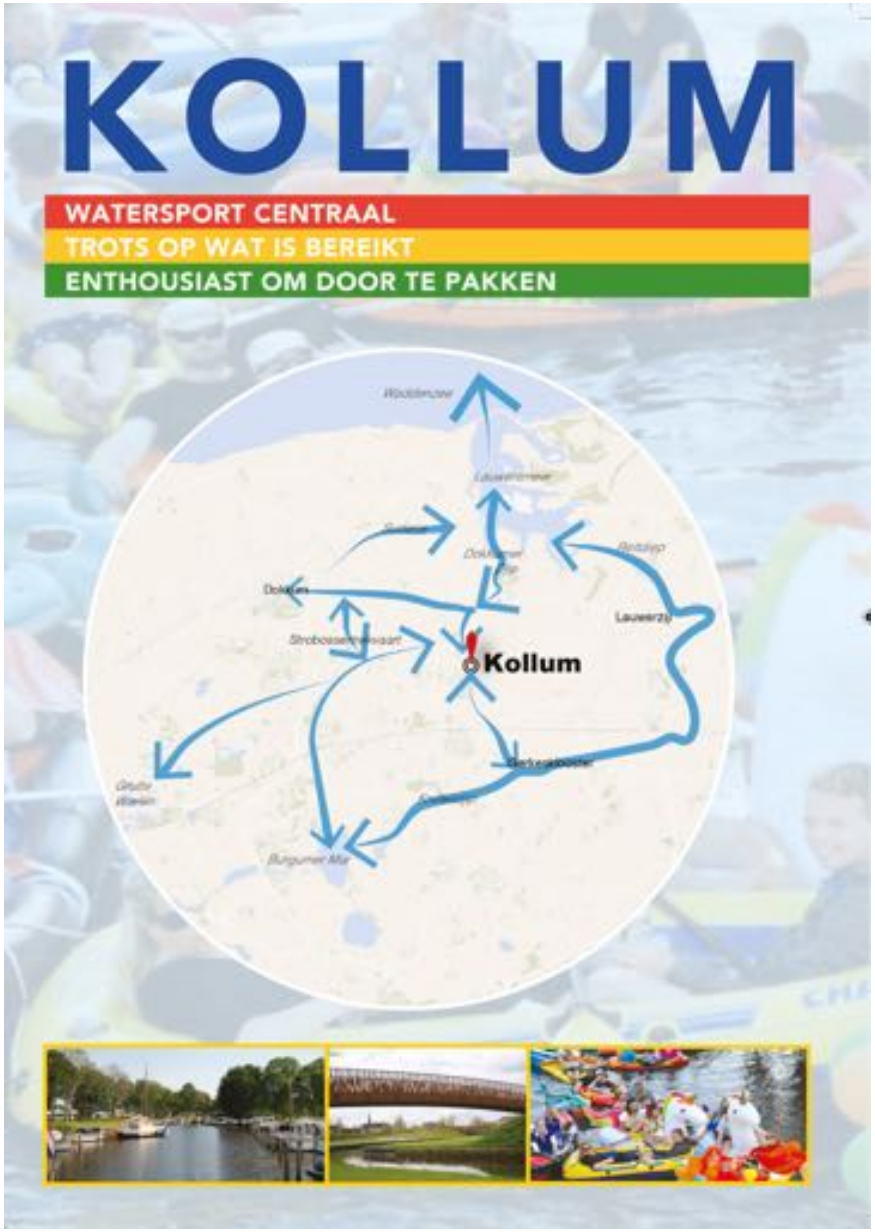

DE BASIS IS GELEGD... NU PAKKEN WIJ HET VERDER OP!
Uitnodigend aan de wandel
Happy living & happy learning
Verbinden door vermaagen
Chillen aan de waterkant
Historische kwaliteiten in het zicht
Aansprekende activiteiten
Samen aan de slag
Shared Space TOP editie
Gezellen aan het water
1
2
3
4
5
6
7
8
8

DE WATERSPORTVERENIGING EN KOLLUM WATERSPORTDORP

Kollum

Do moai plakje
Oan of op it wetter,
Do joust rêst, do fielst thús
Do bist de ferbining
Tusken wetter en lân
En soargest foar de gearwurking
Mei elkoar, tegearre, in wolkom
Foar eltsenien.
Do moai plakje
Do joust elke kear safolle mear
Kollum, dêr bin je grutsk op
In doarp mei safolle sfear.
Do moai plakje
Besykje ús in kear
Dan silst it sels ek fiele
Wy dogge it meielkoar
En dat…
Makket Kollum foar ús
En foar jo… in thúskommen
Wêr't je mei elkoar genietsje kinne
Fan al dat moais wat Kollum te
Bieden hat.

Bea Zuidema
Watersportvereniging Kollum

Visie Waterrecreatie Noordoost Fryslân 2025: zes strategische thema's

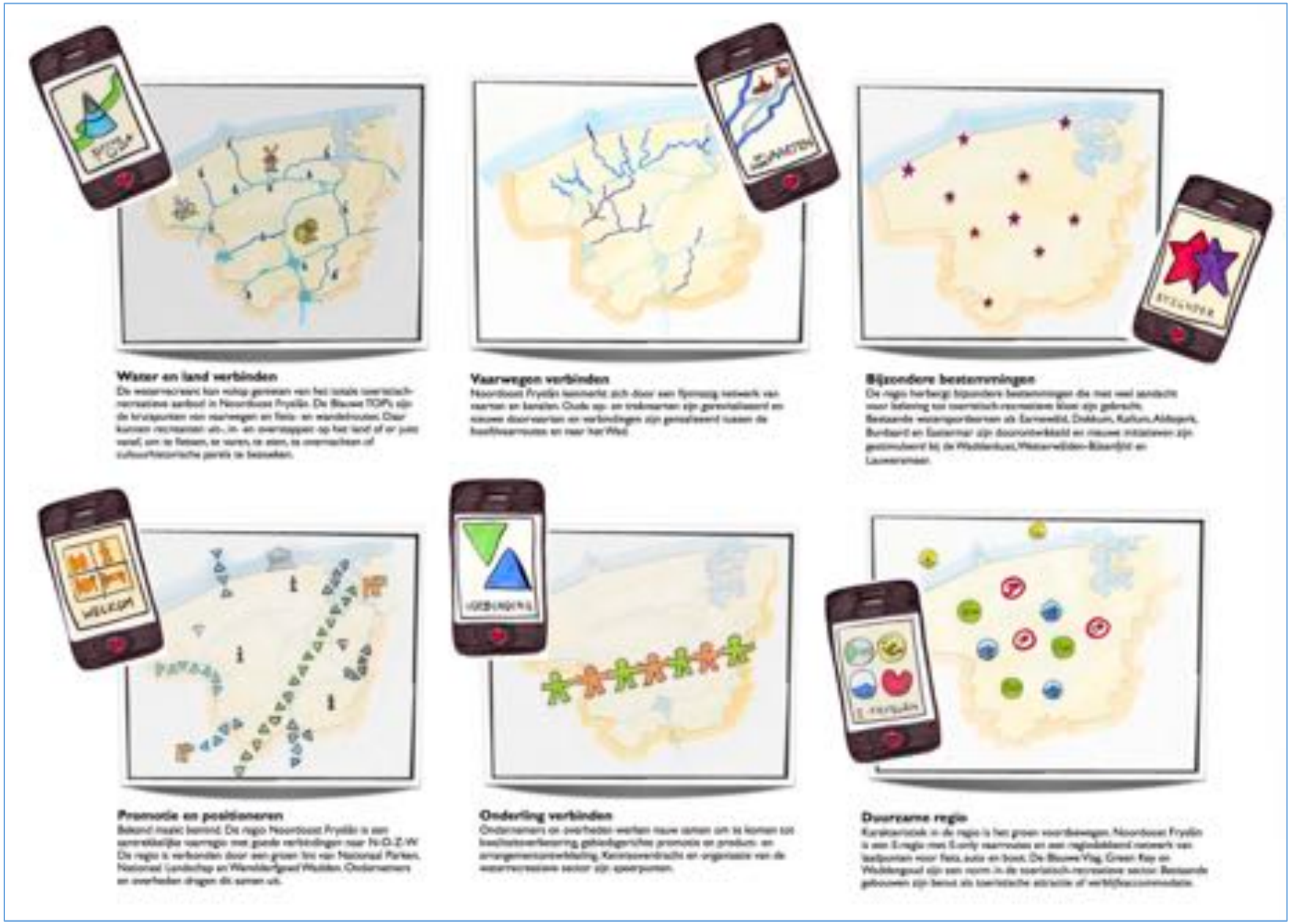

5. KOLLUM WATERSPORTDORP IN BREDER PERSPECTIEF

De kracht en de potentie van Kollum watersportdorp schuilt in de brede dynamiek van de regio en de ontwikkelingen op het gebied van waterrecreatie. Hieronder een toelichting op het belang en de potentie van Kollum Watersportdorp in regionale context.

Provinciaal vaarbeleid
Het provinciale vaarbeleid (opgenomen in het PVVP) is er op gericht om de waterrecreant een verscheidenheid aan vaarmogelijkheden te bieden met een zo open mogelijk vaargebied, waarbij de waterrecreant zo weinig mogelijk beperkt wordt door de hoogte van bruggen, de diepte en/of breedte van de vaarweg. Daarnaast is het vergroten van de toervaartmogelijkheden een speerpunt; dit houdt in het creëren van nieuwe routes.

Strategische visie waterrecreatie Noordoost-Fryslân 2025
In ANNO-verband is een strategische visie op de waterrecreatie ontwikkeld: Visie Waterrecreatie Noordoost Fryslân 2025. In brede consultatie met de regio is een toekomstbeeld geschetst waar de regio met waterrecreatie naar toe wil. Om dat toekomstbeeld te bereiken zet de regio in op een zestal strategische thema’s. Per thema zijn zijn projecten beschreven en uitgewerkt om de gezamenlijke ambitie van bedrijven, organisaties en overheden op het gebied van waterrecreatie in Noordoost Fryslân te realiseren.

In de visie wordt de ontwikkeling van Kollum Watersportdorp van groot belang gezien voor meerdere thema's uit de visie.

Op verschillende plaatsen en vanuit diverse invalshoeken werken partijen in Noordoost Fryslân aan de uitvoering van de projecten om concreet invulling te geven aan de ambitie uit de visie waterrecreatie. Projecten die geïnitieerd, in ontwikkeling of uitvoering zijn een relatie hebben met Kollum zijn:

- toeristisch recreatieve ontwikkeling en ontsluiting Wetterwâlden - Bûtenfjild na de realisatie in 2017 van de elektric only vaarroute door het Bûtenfjild;
- vermarkten, promoten en verbinden door Stichting Regiomarketing Toerisme;
- bevaarbaar maken van de Súd Ie voor Dm klasse;
- inventarisatie naar revitaliseren en bevaarbaar maken van op- en trekvaarten;
- integrale gebiedsontwikkelingsvisie vanuit basis 'Doorvaart Achtkarspelen'
- ontwikkeling van recreatieve beleving en toegankelijkheid Lauwersmeer
- diverse activiteiten en maatregelen ter bevordering van waddenkustontwikkeling als Sense of Place, Holwerd aan Zee, Pier bij Wierum (zie bijlage Waterrecreatievisie kaart voor nadere toelichting)

Afbeelding : Afbeelding: Waterrecreatievisie Noordoost Fryslân 2025. Overzichtskaart van waterrecreatie projecten en ambities waaraan is en wordt gewerkt vanuit Noordoost Fryslân. Watervisie kaart is als bijlage bijgevoegd

Ambitiedocument Watersportdorp Kollum

Het Ambitiedocument Watersportdorp Kollum is er op gericht om de werkgelegenheid in de recreatiesector te vergroten en de leefomgeving voor de eigen bevolking te verbeteren. Om dat doel te bereiken wordt ingezet op het verbeteren van Kollum als watersportdorp.
De realisatie van Kollum watersportdorp sluit aan bij de ontwikkeling van 'Proeftuin Noordoost Fryslân'. Samen met het Ministerie van Buitenlandse zaken zetten de zes Noordoost Friese gemeenten stappen om de economische structuur van de regio te versterken. De sector recreatie en toerisme wordt hierbij als kansrijke sectoren van het gebied benoemd.

Meer beleid van zowel provincie, regio en gemeente Kollumerland c.a. is terug te vinden in bijlage 1.

Noord-Nederland als vaarbestemming

Watersportdorp Kollum heeft naast de eerder genoemde ontwikkelingen gerelateerd aan de visie waterrecreatie ook een sterke relatie met ontwikkelingen in de aangrenzende regio's. De regio staat niet op zichzelf maar is een belangrijke schakel in de ontwikkeling van vaarbestemming Noord-Nederland.

- Noordwest Fryslân zet in op Franeker als uitvalsbasis voor Noordelijke Elfstedenvaarroute en Middelseeroute.
- Zuidoost Fryslân zet in op versterken van de beleving en ervaring van de Turfroute.
- De provincie Groningen profileert naast Groningen Waterstad routes naar het Westerkwartier en Lauwersmeer en zet hierbij in op ontwikkeling van de vaarwegen voor Cm klasse .
- Drenthe werkt via de ambitie Grenzeloos varen door Drenthe aan een sterke wisselwerking van land- en waterrecreatie en aansluiting op de Duitse Watersportmarkt.

Ontwikkelingen en routes in Noord-Nederland die op elkaar aansluiten en de camper- en sloepenvaarders aanspreken. Bij elkaar maken ze Noord Nederland tot een interessante vaarbestemming.

Trends en ontwikkelingen in waterrecreatie

Na een teruggang in de watersport signaleert de Hiswa sinds 2016 weer enig optimisme. De belangstelling voor waterrecreatie neemt weer toe. Dit is te herleiden uit de toenemende vraag naar gebruikte boten, het groeiend aantal cursisten bij zeilscholen en ook het delen van boten groeit langzaam maar gestaag. Nieuwe watersporters gaan het water op. Voor Kollum zijn deze ontwikkelingen en de volgende trends in de watersport sector van belang.

De haven ontwikkelt zich van botenparkeerplaats naar verblijfsplek. Watersporters varen minder op een dag en de haven is steeds meer een aangename verblijfslocatie om te vertoeven. Een haven met een hoge verblijfskwaliteit is een prettige uitvalsbasis om het achterland te verkennen en verlengt het aantal ligdagen van de passant.

De waterrecreant zoekt gezelligheid. De watersporter vaart vaak samen met partner, familie of vrienden en is ondernemend. Na het afmeren van de boot wil hij wel wat zien en doen. Daarbij is de waterrecreant veeleisend en op zoek naar zowel betaalbare kwaliteit als 'fusion': meer, divers en gemixt.

De vloot is in beweging. Hoewel over het geheel genomen het bezit van pleziervaartuigen lijkt af te nemen zitten deelsegmenten als sloepen, motorboten weer in de lift. En ook elektrisch varen mag rekenen op een groeiende belangstelling. Daarnaast is het board helemaal terug van weggeweest. Naast de steeds populairder wordende SUP'en (Stand Up Paddling) zijn ook de (thrill seeking) boardsporten populair: kitesurfen, fly- en wakeboarden.

Gebruik is in, bezit is uit. De watersporter van de toekomst wil graag varen maar hoeft niet (alleen) een schip te bezitten. Verhuur en nieuwe deelconcepten als boat share (sloepdelen.nl, mienskip.nl, buurtboot.nl) zijn in opmars.

Digitaal met een verhaal. 80% van de Nederlanders tussen de 18 en 80 heeft een smartphone op zak. Digitale techniek kan de door consumenten gewenste beleving vergroten; de verhalen van het gebied laten zien en horen. Moest de recreant eerst nog via QR codes zelf actief informatie ophalen. Via Ibeacons of apps als Izi travel ontvangt de recreant de informatie als hij voorbij een interessant punt komt.

Haven als aangename verblijfslocatie met gezelligheid en activiteiten

Ontwikkelingen recreatie en toerisme in Kollum

De realisatie van Kollum Watersportdorp heeft gezorgd voor een positieve uitstraling van Kollum als toeristencentrum. De laatste jaren zijn er diverse initiatieven ontwikkeld om Kollum als watersportdorp op de kaart te zetten. Ondernemers spelen op diverse manieren in op de ontwikkelingen en organiseren meer evenementen. Het 'bruist' weer in Kollum.

Verbreding bij de detailhandel
Er bestond een duidelijke scheiding tussen de supermarkten en enkele andere grote bedrijven als de Hema en de Action aan de Mr. Andreaestraat en de overige winkels aan de historische Voorstraat. Terwijl het interessant is mensen die voor hun dagelijkse levensbehoeften naar de supermarkt te verleiden om ook een bezoek aan de Voorstraat te brengen. Door de winkels aan de Mr. Andreaestraat optisch beter te verbinden met de winkels aan de Voorstraat is de Mr. Andreaepassage gerealiseerd. Bezoekers aan de supermarkten zien nu duidelijker de winkels aan het begin van de Voorstraat en zijn daardoor eerder geneigd hun bezoek aan de supermarkt te combineren met een bezoek aan de winkels aan de Voorstraat.

De supermarkten spelen in op de toename van het aantal watersporters. Om de watersporters beter van dienst te kunnen zijn, zijn deze winkels nu ook op zondag geopend.

Daarnaast zijn er nieuwe winkels bij gekomen die inspelen op nieuwe trends als duurzaamheid en streekgebonden producten. Buitengewoon Mooi , 'Starter van het jaar 2017' verkoopt duurzame lifestyle artikelen die uit de regio afkomstig zijn.

Zeven winkeliers hebben een outletwinkel opgezet die wordt gerund door studenten. Ook is er een kringloopwinkel aan de Voorstraat gekomen.

De nieuw ontwikkelde foodwalk tussen Kollum en Buitenpost speelt in op trend van duurzaamheid en streekgebonden producten. De route, van ongeveer zeven kilometer door het mooie landschap van Buitenpost en Kollum, start bij De Kruidhof in Buitenpost en leidt de bezoeker door de verschillende landschappen. Onderweg kan men bij een aantal leuke kleinschalige bedrijven terecht voor onder meer planten en streekproducten.

Nieuwe winkel met regionale lifestyle producten

Aantrekkende horecasector

Het aantal horecabedrijven neemt toe. Lange tijd ontbrak een café aan de Voorstraat, maar sinds enkele jaren is daar café Smuck gevestigd. Een bakker speelt in op een trend door aan zijn winkel een lunchroom te koppelen. Naast het kopen van de dagelijkse levensbehoeften kan men op adem komen met een kopje koffie of thee en wat lekkers.

Lunchroom bij bakker in Kollum

Toenemend en langer verblijf in de jachthaven

Het project Kollum Watersportdorp heeft een positieve invloed op de hoeveelheid boten in de jachthaven. De haven signaleert duidelijk een stijgende lijn. Over de periode 2011 tot 2016 is het aantal vaartuigen dat jaarlijks in de jachthaven en het Kollumerkanaal verblijft met maar liefst 500 toegenomen, van ruim 1300 tot ruim 1800 (bijna 40%). Door het slechte weer kwamen er in 2015 en 2017 iets minder boten. Een andere trend is dat de laatste jaren het aantal overnachtingen per vaartuig toeneemt. Rond 2012 verbleven de boten gemiddeld één à twee nachten in de jachthaven; de laatste jaren is dat twee à drie nachten. Een teken dat de toeristen zich uitstekend in Kollum en omgeving vermaken.

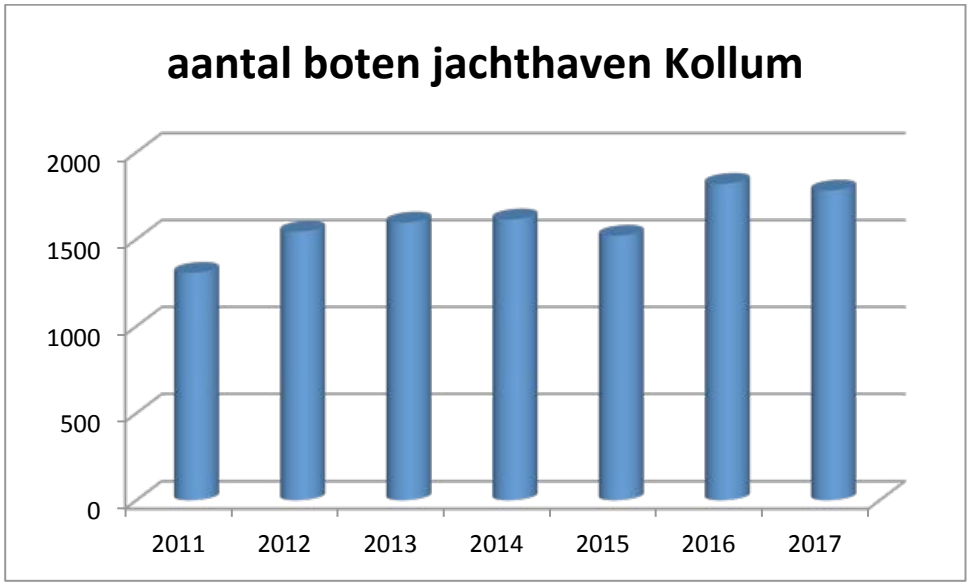

Groei in verblijfsrecreatie

In het centrum van Kollum zijn nieuwe bêd en brochje-voorzieningen ontstaan, zoals De Oare Keamer aan de Voorstraat en het Herenhuys aan de Westerdiepswal. Ook het aantal campingplaatsen is uitgebreid. Zo is er ten noorden van Kollum camping Dreamlân ontstaan met een natuurkampeerterrein, een groepsaccommodatie, glamping, een vakantiehuis, design vakantiewoningen en een familiehuis. De camping Uit en Thuis aan de Trekfeart heeft door een uitbreiding aanzienlijk meer capaciteit gekregen. In Warfstermolen is Logement Doosje van start gegaan met gastenverblijven, een familiehuis en een camping. Daarnaast zijn er serieuze plannen voor een nieuwe camping met vakantiehuisjes bij Ljeppershiem onder Westergeest.

It Dreamlân is een paradijsje

We hebben tijdens de herfstvakantie een weekje een design-vakantiewoning gehuurd. Wat meteen opvalt als je bij it Dreamlân aankomt, is de liefde en aandacht die in elk detail zit. Alles heeft ook een soort luchtigheid waar je gewoon vrolijk van wordt. Waar je maar kijkt, zie je leuke en mooie dingen. En wat hebben we genoten van het mooie 'Friese' uitzicht rond it Dreamlân. De accommodaties zijn lux, licht en geen kosten zijn gespaard op de inrichting van de woningen. Onze zoontjes (van 7 en 5 jaar) hebben elke dag buiten gespeeld, waardoor wij ook konden uitrusten en een boekje lezen. De skelters en de boomhut waren zeer populair! Friesland als vakantiebestemming is erg mooi. We hebben elke dag kleine uitstapjes gemaakt naar dorpjes/stadjes in de buurt (en natuurlijk naar Pieterburen). Tot slot: de gastdames en de eigenaren van it Dreamlân waren zeer vriendelijk en behulpzaam. Een aanrader dus en we komen zeker weer terug! Dank, it Dreamlân-team!

Bron: Zoover - 2017

Bron: It Dreamlân .... overnachten in puur Friesland

Meer aansprekende (water) evenementen

De inwoners van Kollum spelen, vaak in samenwerking met de ondernemers, in op de ontwikkeling van Kollum als watersportdorp door het organiseren van activiteiten die deels op het water plaats vinden. Zoals de evenementen als de drakenbootrace, de rubberbootmissie en wet 'n wild. In het kielzog van deze evenementen worden er vaak andere activiteiten aan 'vastgeknoopt', zoals een braderie, een kindermarkt, kinderspelen, muziekoptredens en een oldtimershow.

Drakenbootrace in Kollum

Cultuurhistorie sterker beleefbaar

Het Kollumer Museum Mr. Andreae heeft een nieuwe start gemaakt in een ander monumentaal gebouw en treedt meer naar buiten om zo meer bezoekers te trekken. In de bebouwde kom van Kollum staan veel monumenten. Daarom is voor de toeristen een monumentenroute ontwikkeld, zodat de historie van Kollum beter beleefd kan worden. Bij de monumentale panden staan borden waarop interessante informatie over het pand te lezen is. Daarnaast is alle informatie ook in een boekje verzameld.

Het kleine museale Veenklooster draagt steeds sterker de cultuurhistorie uit via activiteiten en evenement. Zo wordt in juni 2018 het dorp omgetoverd tot een grote Koningszaal voor een uniek Keningsmiel in de open lucht.

Keningsmiel in Feankleaster

6. DE BOUWSTENEN EN PROJECTEN

Om het streefbeeld te bereiken zetten we in op drie bouwstenen:

1. Versterken van de 'Blauwe As' in de regionale context;
2. Water en land verbinden;
3. Kollum aan de zeeslenk: de historie beleven

Met deze bouwstenen positioneren we Kollum als watersportcentrum in de regio, van waaruit de watersporttoerist met de fiets of wandelend het achterland kan verkennen. Kollum fungeert daarmee als zogenaamde ‘wisselplaats’: land- en waterrecreatie komen hier samen. Met behulp van activiteiten, routes door Kollum, streekverhalen geven we invulling aan de identiteit van Kollum als watersportdorp waar het goed toeven is.

Binnen de bouwstenen benoemen we speerpunten die leiden tot concrete projecten. Deze projecten maken dat we het streefbeeld van Kollum als aantrekkelijk watersportdorp kunnen realiseren.

Foto: Nanne Oedz

6.1 BOUWSTEEN I: VERSTERKEN BLAUWE AS IN REGIONALE CONTEXT

Streefbeeld:
Kollum is kloppend hart van de diverse vaarroutes in de watersportregio Noord Nederland. Kollum fungeert als de wisselplaats tussen water en land. (Water)recreanten maken vanuit Kollum diverse dagtochten op het land en bezoeken natuurgebieden, Nationaal Parken, attracties en bezienswaardigheden in en rond Kollum. Daarvoor zijn rondom Kollum voldoende aanlegplaatsen en toeristische overstappunten zodat landrecreanten het water en waterrecreanten het land kunnen verkennen. De bereikbaarheid van het centrum van Kollum is voor sloepen, roeiboten en kano's optimaal. Deze doelgroepen kunnen Kollum zonder problemen bereiken, zowel vanuit het noorden (via de Sylsterryd) als vanuit het zuiden(via de Strobosser Trekfeart) en goed aanleggen in het centrum. Van Kollum kunnen fietsers- en wandelaars via aantrekkelijke routes het achterland verkennen. Door het versterken van de blauwe as zijn goede verbindingen met wandelroutes en het fietsknooppuntennetwerk gelegd.

Speerpunten
A. Centrum Kollum bereikbaar
B. Gastvrije toegankelijkheid in de regio.
C. Kollum centraal in het regionale netwerk

A. Centrum Kollum Bereikbaar

Voor de ontwikkeling van Kollum Watersportdorp is het essentieel dat Kollum zowel vanuit de Noord- als de Zuidkant over het water goed bereikbaar is.

1 Verhogen Molenkampsbrug

De sloepenmarkt blijft een segment met groei en ontwikkeling. Deze categorie watersporters is gebaat bij het zogenaamde 'rondje varen'. Om dit mogelijk te maken zal de Molenkampsbrug ongeveer een halve meter moeten worden opgehoogd. De watergang aan de zuidkant van de Voorstraat in Kollum is geclassificeerd voor sloepen (vaarklasse F). Met de overdracht vaarwegbeheer is deze vaarweg als ambitie opgenomen in het Provinciaal verkeers- en vervoersplan (PVVP).

2 Aanlegplaatsen en afmeermogelijkheden in Kollum

Motorkruisers (vaarklasse Cm) hebben veelal voldoende faciliteiten aan boord. Voor deze vaarklasse zijn nabij het centrum nieuwe aanlegplekken aangelegd. De rest van de vaarweg door het centrum willen we geschikt maken voor sloepen (vaarklasse F). Sloepen hebben meestal weinig faciliteiten aan boord en hebben baat bij aanlegvoorzieningen in of dicht bij het centrum. Wij willen de sloepenvaarders aanlegvoorzieningen op de Ooster- en Westerdiepswal aanbieden. Daarmee hopen we tevens de bestedingen aan de wal te verhogen. Het centrum van Kollum kan niet alleen bereikt worden vanaf het noorden, maar ook vanaf het zuiden, via de Strobosser Trekfeart. Met de ophoging van de Molenkampsbrug is het mogelijk om de terrassen aan het Rechthuisplein te bereiken en ook daar dicht bij het centrum te kunnen aanmeren. Om de sloepenvaarder ook hier goed te kunnen bedienen worden er afmeerplaatsen in de Sylsterryd gerealiseerd.

Molenkampsbrug

Waar, wat voor wie bereikbaar?

Gastvrij aanmeren in Kollum

Kollum wil gastvrij zijn voor alle watersporters. In Kollum zijn verschillende soorten aanlegmogelijkheden voor een zo'n divers mogelijk publiek.

Voor de **rustzoekers** zijn er in het buitengebied Marrekrite ligplaatsen. Ook aan de westkant van het dorp zijn aanlegplaatsen langs een breed water, waar de sfeer van het ruime landschap sterk aanwezig is, maar toch op loopafstand van het centrum en de voorzieningen die daarbij horen.
De jachthaven De Rijd met hoge verblijfskwaliteit is voor de **watersporters die de comfort** zoeken. De haven kan heel goed gebruikt worden als uitvalbasis naar voorzieningen in de regio, of voor fiets- en wandeltochten in de mooie omgeving.

Campervaarders hebben veelal zelf faciliteiten aan boord, zoals slaap- en eetgelegenheid. Hiervoor is ook de binnenhaven vlak achter het centrum, met een verrassend ruime opzet, uitermate geschikt. Deze binnenhaven grenst aan een iets open terrein, welke op meerdere manieren gebruikt kan worden. In de nabijheid van de binnenhaven staat verzorgingshuis Meckama State. De ligplaatsen aan deze kant van de binnenhaven worden ook meer geschikt gemaakt voor de **zorgbehoevende vaarder,** door het aanbrengen van voorzieningen om van en aan boord te gaan.

Naast de verblijfsrecreanten zijn zeker ook de **dagrecreanten** te water, van harte welkom in Kollum. Dit zijn de **sloepenvaarders, kanovaarders, suppers** en alle andere varianten die er tegenwoordig zijn. Deze groeicategorie heeft geen of nauwelijks faciliteiten aan boord. Voor eten en drinken zijn zij grotendeels afhankelijk van voorzieningen aan de wal. In enkele gevallen zal ook een overnachtingsmogelijkheid worden gezocht in het centrum.
Aanmeermogelijkheden direct in het centrum is voor deze categorie het meest ideaal.

Ontwerpen naar de maat van de omgeving

We beogen door het realiseren van goede verbindingen bestaande voorzieningen te versterken. Het centrum is voor dagrecreanten de gewenste plek om aan te leggen, maar andersom geldt net zo goed; het centrum heeft het meeste behoefte aan dagrecreanten.

Bij de plannen voor de herinrichting van de openbare ruimte van de Ooster- en Westerdiepswal, is aangegeven dat het niet wenselijk is het parkeerblik op de weg te vervangen door parkeerblik in het water. Het profiel is dusdanig smal, dat aanwonenden in hun woonplezier worden aangetast, op het moment dat waterrecreanten overnachten op deze locatie. Het centrum is wel uitermate geschikt voor een intensieve interactie tussen water en kade. Dat brengt een levendigheid met zich mee die in een centrum van een watersportdorp goed past. Daar komen mensen op af, zowel bewoners als ‘landrecreanten’. Terrasjes aan het water, varen daar wel bij. Door de kades vrij te houden van verblijfsrecreanten is meer ruimte voor dagrecreanten, wat de potentiele bestedingen aan de wal vergroot.

Een 'natuurlijke' selectie van welke boten in het centrum aan kunnen leggen, wordt bepaald door de maximaal mogelijke doorvaarthoogte van de bruggen. De Driepuntsbrug, nabij de binnenhaven, laat motorboten en – kruisers door tot en met klasse Cm. Vanaf de Strobosser Trekfeart is Kollum met eenzelfde klasse boot (Cm) te bereiken. Via het Kollumer kanaal kunnen schepen naar de noordzijde varen en de jachthaven De Rijd en de binnenhaven bereiken.
De brug in de Voorstraat bepaalt de maximale maat van boten die het centrum kunnen bereiken. Deze wordt vernieuwd, maar kan, door de aanwezigheid van omliggende panden niet veel meer worden verhoogd. De brug is passeerbaar voor de vaarklasses E en F. De nieuwe fietsbrug krijgt eenzelfde doorvaarthoogte. De Molenkampsbrug, ten zuiden van de Voorstraatbrug moet aansluiten op deze twee bruggen in het centrum, zodat de doorvaart voor kano’s en sloepen (vaarklasse E en F) goed mogelijk is door de kern van het dorp.

3 Doorsteek Eyso de Wendtststraat naar Kollumerkanaal

In het centrum ligt een doodlopende watergang vanaf Eyso de Wendtstraat richting het Kollumerkanaal. Met een op het oog wellicht eenvoudige aanpassing is hier een doorgaande verbinding van te maken. Waardoor meerdere mogelijkheden voor rondvaren in en rond Kollum ontstaan.

B. Gastvrij toegankelijk in de regio

Een goede en aantrekkelijke ruimtelijke ontvangst zijn van cruciaal belang. Daarbij zijn stevige water en landverbindingen van groot belang.

4 Extra aanlegvoorzieningen voor dagtochten vanuit Kollum

Aanlegvoorzieningen aansluitend op toegangswegen of fiets- en wandelroutes naar bijzondere punten of attracties. Zoals een aanlegvoorziening in de Strobosser Trekfeart voor bezoek aan Veenklooster via de wandelknooppunten. Mogelijk nog een aantal laagdrempelige aanlegplekken extra om goed aan te sluiten op fiets- en wandelknooppunten. Voor passanten die liever niet in het centrum van Kollum liggen zal verkend worden of extra aanlegplekken met beperkte voorzieningen (stroom, water en afvalvoorziening) in het Kollumerkanaal wenselijk zijn.

Doorsteek Eyso de Wendtstraat naar Kollumerkanaal

Referentiebeeld: wandelknooppunt langs haven

5 6 Blauwe TOP Meckamabrug en Ljeppershiem/Rinsma Pôle

Kollum heeft de ambitie om, net als vroeger, te fungeren als wisselplaats, maar dan als wisselplaats waar land- en waterrecreatie bij elkaar komen. Met de komst van blauwe TOP's (Toeristisch Overstappunten) in zowel Kollum als het buitengebied willen we de land- en watergebonden recreatie op elkaar aan laten sluiten.

Vanaf de TOP's kan ook verwezen worden naar de aanwezige voorzieningen in Kollum, zoals het winkelcentrum, de dierenweide, Museum Mr. Andreae, overdekt zwembad en het openluchtbad ’t Paradyske.
Door een goede verwijzing vanuit de TOP naar de diverse locaties in Kollum, worden dag- en vaartoeristen uitgenodigd om de bestedingen aan de wal te vergroten. Dit vraagt echter ook een andere houding van ondernemers. Zij zullen met arrangementen de toerist moeten verleiden. Het is de ambitie om zowel binnen Kollum als buiten Kollum een TOP te realiseren. Mogelijke zoeklocaties voor een TOP buiten Kollum zijn Ljeppershiem of Rinsma Pôle. Het is van belang bij de TOP zowel fysiek als in uitstraling aan te laten sluiten bij de TOP die wordt gerealiseerd bij Dokkumer Nieuwe Zijlen in het kader van rondje Lauwersmeer.

Referentiebeeld: blauwe TOP

Referentiebeeld: watersporters hebben fietsen mee aan boord

7 Rustpunten

Horeca is van groot belang voor het toeristisch-product. Echter het gaat vaak om kleine aantallen bezoekers zodat horeca niet uit kan. Veel regio's ontwikkelen een rustpunten netwerk via Rustpunt.nu. In Fryslân is een soortgelijk project in ontwikkeling: Pypskoft genoemd. Rustpunten gelegen aan fiets of wandelroutes , herkenbaar aan een bord of vlag op een vaak onverwacht mooie plek waar gepauzeerd kan worden, de accu opgeladen en wat lekkers genuttigd kan worden. Rond Kollum zijn al enkele Rustpunten. Deze worden uitgebreid. Daarbij zal een keuze gemaakt worden voor of Rustpunt.nu of Pypskoft.frl.

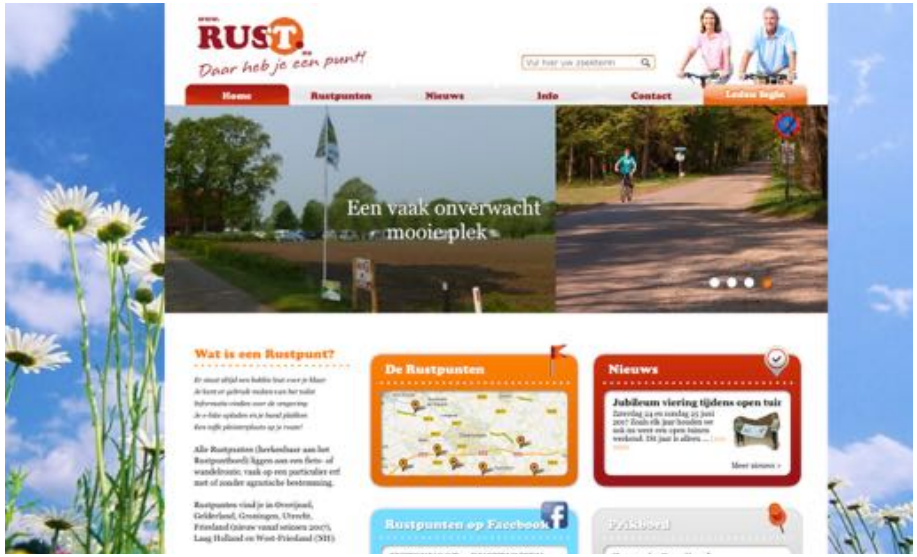

8 Camperplaatsen

Waterrecreanten en camperaars liggen elkaar. Camperaars staan graag aan of nabij het water. Met medewerking van de Nederlandse Kampeerauto Club zal gekeken worden naar praktische en aantrekkelijke plaatsen voor campers. Zowel binnen als buiten Kollum. De inrichting van eventuele geschikte plekken dienen zoveel mogelijk meegenomen te worden bij de inrichting van TOP's, Entrees of bijvoorbeeld het kaatsveld.

Referentiebeeld: Camperplaatsen aan het water

C. Kollum centraal in het regionale netwerk

9 10 Wandel/fietsverbinding Sylsterryd en Kollumerkanaal

Wandel- en fietsroutes sluiten aan via de Voorstraat en de knooppuntennetwerken op het Rondje Lauwersmeer. Voor een extra verbinding naar zowel Lauwersmeer als Kollumeroord is een traject vanuit Kollum via de Sylsterryd naar het noorden interessant. Aan de zuidkant ligt een dijk langs het Kollumerkanaal. Het is aantrekkelijk hier een wandelpad te realiseren. Deze en mogelijke extra aansluitingen van Kollum op bestaande routes worden verkend.

11 Vaarvriendelijk aansluiten Kollum op vaarroutes in de regio

De sloep blijft sterk vertegenwoordigd in de watersport. De sloepenverhuur bij jachthaven Het Eibertsnêst in De Westereen is daar een goed voorbeeld van. In Noordoost Fryslân is de afgelopen jaren flink geïnvesteerd in nieuwe vaarroutes. Zo kan Kollum met een sloep binnen één dag bereikt worden vanuit de Grote Wielen. De aanwezige waterscheidingen kunnen allemaal, op één na, door de watersporter zelf worden bediend.
Het sluisje bij De Westereen vormt een belangrijke schakel in de verbinding tussen de Grote Wielen-'t Bûtenfjild en Kollum. Een sluiswachter bediend handmatig de sluis op telefonische afroep. Dit vormt een belemmering voor vaarrecreanten die Kollum willen aandoen. Het voorstel is om de sluis in De Westereen zelfstandig bedienbaar te maken. Daarmee wordt het 'rondje varen' beter bediend.

Referentiebeeld: Campervaarder en route

Sluisbediening Sluisje Westereen naar Bûtenfjildroute

12 Stevige positioneren van Kollum in de regio

Ondanks dat Kollum aan de oostkant van Fryslân ligt, ligt het centraal binnen de vaarregio Noordoost Fryslân en de vaarbestemming Noord Nederland. Vanuit Kollum is het Lauwersmeer zowel per fiets, wandelend als met de boot prima te bereiken. Maar ook de Alde Feanen en it Bûtenfjild liggen op vaarafstand. Wil je een lange dagtocht maken, dan is de Grutte Wielen ook bereikbaar. Kollum is opgenomen in het fietsknooppuntennetwerk. Vanuit Kollum zijn interessante fietstochten te maken naar het noordelijke kleigebied of de Fryske Wâlden. Deze centrumfunctie wordt niet sterk benadrukt en onvoldoende benut.

Het is van belang Kollum steviger te positioneren. Zowel binnen Kollum meer besef en aandacht creëren voor de centrale ligging en hoe dit uit te nutten. Als ook in het aangaan van samenwerking met andere (streek)merken Kollum beter positioneren en profileren. Route- of inspiratiekaarten ontwikkelen met Kollum als centraal punt voor (gecombineerd) wandelen, fietsen en varen. En te denken valt aan ontwikkeling van arrangementen, waarbij het aantrekkelijk wordt gemaakt voor de vaartoerist om de fiets te pakken, maar ook dat de fietstoerist wordt uitgedaagd om een sloep te huren en de omgeving van Kollum per boot te verkennen. Zowel de eigen inwoners als de bezoekers verleiden tot een dagje uit. Bij de ontwikkeling moet aansluiting gezocht worden op de promotie en marketing van Noordoost Fryslân via Stichting RMT.

Referentiebeeld: inspiratiekaart met wandel-, fiets- en vaarroutes

Referentiebeeld: Jong en oud dagje verleiden om Kollum en omstreken te ontdekken

6.2 BOUWSTEEN II: WATER EN LAND VERBINDEN

Streefbeeld:
Kollum fungeert als de optimale 'wisselplaats': land- en waterrecreatie komen hier samen. Er is een warm welkom voor zowel recreanten en eigen bewoners. Voor een aangenaam verpozen worden verschillende functies verbonden en vermengd. Zo ontstaan cross overs niet alleen tussen land en water maar ook tussen bewoners en recreanten, jong en oud.
Winkels en horeca, markante plekken en openbare oevers zijn sterke combinaties in watersportkernen. Kollum heeft diverse locaties met een uitnodigende sfeer. Om deze plekken is het water sterker beleefbaar gemaakt vanuit de Voorstraat. Waar water en land elkaar ontmoeten, gebeurt wat. Vaak stond op zo'n plaats een leugenbankje. Ook nu nodigt het uit om een centrale ontmoetingsplaats in een nieuw jasje te ontwikkelen. Er zijn aantrekkelijke verblijfsplekken aan het water in het centrum ingericht. Terrasjes maar ook openbare chill plekken, al dan niet gekoppeld aan een functie als zelfpluktuin of uitzichtpunt.

Speerpunten
A. Duidelijk welkom
B. Gastvrij blurring
C. Kollum zichtbaar aan het water
D. Groen blauwe ontmoetingsplaatsen
E. Kollum (ont)zorgt

A. Duidelijk welkom

Om bezoekers te verleiden Kollum te bezoeken zijn prettige en logische routes van en naar het centrum belangrijk. Markeer ook die plekken waar de bezoeker de kern binnengaat.

1 2 Aantrekkelijke entrees bij Hesseweg en Kerkstraat

Het gaat hierbij vooral om het realiseren van een aantrekkelijke entree; groen snoeien, de omgeving op orde en weten waar je bent en waar je naar toe kunt.

3 Duidelijke routing over water en land

Naast de aanlegplekken in de jachthaven van Kollum, de nieuwe dorpshaven nabij Meckama State kent Kollum ook buiten het dorp nog aanlegplekken aan het Kollumer Kanaal. Veel van deze watersporters zijn van Kollum afhankelijk voor hun dagelijkse boodschappen of een kort bezoek. Wij vinden het van primair belang dat er gastvrije toegankelijke routes naar het centrum zijn waarbij een doorverwijzing naar de in Kollum aanwezige voorzieningen niet mag ontbreken.

Referentiebeeld: Duidelijk Welkom

B. Gastvrij Blurring

Consumenten verwachten tegenwoordig keuze, kwaliteit en beleving. De trend daarin is dat de grenzen tussen horeca en retail vervagen: ‘blurring’. In de interieurwinkel kan je ook lekker lunchen en in het restaurant koop je een flesje wijn. Daarnaast komen bezoekers graag naar zonnige terrassen: De Friese Waterfronten kennen relatief weinig zongeoriënteerde terrassen.

4 5 6 Herinrichting Rechthuisplein en Voorstraat

Het Rechthuisplein en de Voorstraat lenen zich voor ontwikkeling tot aangename verblijfslocaties en 'blurring'. Ondernemers hebben ambities en worden uitgedaagd om de gastvrijheid van Kollum voor de watersporter verder te vergroten. In samenspraak met de gemeente zal een herinrichtingsplan opgesteld worden voor het Rechthuisplein en de Voorstraat. Een herinrichting die als vanzelfsprekend de winkelende bezoekers naar het water trekt en de watersporters het plein en de Voorstraat in.

Referentiebeeld: Gastvrij blurring aan het water

C. Kollum zichtbaar aan het water

7	8	9	10	11

Water in beeld en versterken waterfront

Doormiddel van horeca-terrasjes en een aanpassing van de brug in de Voorstraat willen we de waterbeleving in het centrum vergroten. Het idee leeft ook voor een sterkere waterbeleving en stevigere aansluiting om een hoge of juist lange brug te realiseren tussen de Voorstraat en het Rechthuisplein. In Den Bosch bij de Binnendieze zijn ook dergelijke toepassingen.

Vanaf de Tjerk Hiddesstraat is de beleving van het water geheel afgesloten door een schoolgebouw en hoogbouw. Een aantal jaren geleden heeft de woningcorporatie die de hoogbouw verhuurt aangegeven deze te willen slopen. Tot op heden staan deze flatjes er nog steeds. De woningen zijn met de achterzijde gericht naar de nieuwe aanlegplaatsen in het centrum. Om de beleving vanaf het water en vanaf de Tjerk Hiddesstraat richting het water te vergroten, is er de wens om de sloop van de flats door te zetten en eigentijdse zorgwoningen terug te plaatsen passende bij en in relatie met het waterfront.

De brug aan de Voorstraat, die de Ooster- en Westerdiepswal aan de zuidzijde afsluit is in de jaren ’70 aangelegd als een verkeersbrug, met aan weerszijden extra breedte voor wandelaars. Deze brede brug maakt dat het vanuit het centrum van Kollum de beleving van het water is afgenomen. Met de in historische staat herstellen van de Ooster- en Westerdiepswal is er de wens om de beleving van het water te verbeteren. Dit zou kunnen worden bereikt door het versmallen van de brug in de Voorstraat. Daarmee ontstaan er nieuwsgierige doorkijkjes op het water vanuit het centrum.

Referentiebeeld: Zichtbaar aan het water

Referentiebeeld flaneren langs het water

Er ontstaan prachtige doorkijkjes naar enerzijds het centrum van Kollum en anderzijds zicht op de nieuwe aanlegplaatsen door de fietsbrug die nu meer richting het centrum ligt weer op de historische plek neer te leggen.
Vanaf het gebied rond het kaatsveld waar jong en oud elkaar kunnen ontmoeten ligt de wens om een prachtige flaneerroute langs het water via de Ooster- en Westerdiepswal naar het centrum aan te leggen.

D. Groen Blauwe ontmoetingsplaatsen

Waar water en land elkaar ontmoeten, gebeurt wat. In de oude dagen stond daar vaak op zo'n plaats een leugenbankje voor de beste schippers aan de wal. Ook nu nodigt het uit om een centrale ontmoetingsplaats in een nieuw jasje te ontwikkelen. Van leugenbank naar chillplek voor jong en oud en recreant en bewoner.

12 Herinrichting Kaatsveld

Aan de Tjerk Hiddesstraat wordt een kindcentrum gebouwd. De buitenruimte van dit gebouw wordt optimaal geïntegreerd in het naastgelegen 'Kaatsveld' en de aanlegplekken voor de watersporters. De combinatie kaatsveld en kindcentrum biedt mooie mogelijkheden voor multifunctioneel gebruik. De scholen zullen meer buitenruimte nodig hebben. Een openbaar toegankelijke pannakooi is zowel interessant voor de school, als het trekken van waterrecreanten met kinderen en de eigen jeugd. Het is zinvol bij de realisatie van het kindcentrum en de inrichting van het kaatsveld met leidingen en buizen rekening te houden met mogelijkheden voor demontage en tijdelijk sanitair. Voor waterrecreanten maar ook met het oog op mogelijke toekomstige evenementen. Bij de inrichting van het kaatsveld zijn aspecten van Healthy Living Lab belangrijke aspecten.

Referentiebeeld: ontmoetingsplaats aan het water

13 Zit-trap aan het water

Tussen de buitenruimte van de school en de aanlegplaatsen nabij Meckama State zal de ruimte worden ingericht in de vorm van een tribune/zit-trap. Op deze plek is het lekker chillen aan het water, kunnen bootjevaarders lekker zitten en kan op andere tijdstippen gebruikt worden als tribune. Het tegenoverliggende eiland is dan te gebruiken als podium voor bijvoorbeeld concerten of theatervoorstellingen.

Referentiebeeld: Zit-Trap aan het water

14 Zelfpluktuin

Authentiek en lokaal zijn sterke aspecten in zowel het hedendaagse toeristisch-recreatieve product als de samenleving breed. Op de camping zelf je verse eitje halen uit het kippenhok bij de naastgelegen boerderij. Daarnaast maken steeds meer gemeenten ruimte voor 'stadslandbouw': productie van groente en fruit in moestuinen, parken en achtertuintjes. Enerzijds om meer bewoners bij het groenonderhoud te betrekken anderzijds groeit de interesse van bewoners voor zelfvoorzienendheid en duurzaamheid. Zo kan ook in het centrum van Kollum een openbare zelfpluktuin een aanwinst zijn voor bewoner en bezoeker.

referentiebeeld: openbare zelfpluktuin

E. Kollum (ont) zorgt

Een Unique Selling Point (USP) van Kollum is een zorgcomponent direct aan het water. Daardoor kan Kollum heel praktisch zorg aanbieden aan watersporters. Met de goede aanwezige zorg ontzorgt Kollum mensen met een beperking op vakantie. Hiermee creëren we ook een wisselwerking tussen bewoners en recreanten. Daarbij heeft het een seizoen verlengende functie.

15 Pilot zorg watersporters

Bij zorgtoerisme wordt vaak gedacht aan het toegankelijk maken voor minder validen. Echter bijvoorbeeld een dialyse toerist moet vaak veel regelen voordat hij op vakantie gaat. Het is interessant voor Kollum om toeristen met specifieke ziektes zorgondersteuning aan te bieden. Daarmee wordt Kollum een aantrekkelijke bestemming voor een groeiende doelgroep. Met het nierdialyse centrum in Meckama State kan een eerste pilot gestart worden.

16 Sanitaire voorziening in het centrum

In het centrum is behoefte aan een sanitaire voorziening. Vanuit oogpunt van exploitatie (o.a. schoonmaak en klein onderhoud) en tegengaan van oneigenlijk gebruik (bijv. hangplek) heeft het de voorkeur een sanitaire mogelijkheid aan te bieden in combinatie met een bestaande voorziening. Bijvoorbeeld een horecagelegenheid of wellicht het nieuwe kindcentrum of Meckama State. De sanitaire voorziening zal ook toegankelijk zijn voor minder validen.

▲ Een nierpatiënt moet om de paar dagen aan het dialyse-apparaat. © Reyer Boxem/GPD

Nierdialyse voor toeristen bij CWZ

NIJMEGEN/DRUTEN - Nierpatiënten die op vakantie of bezoek zijn in Nijmegen en omgeving, kunnen voortaan in het Canisius Wilhelmina Ziekenhuis (CWZ) aan de dialyse. Ze zijn welkom in het hoofdgebouw in Nijmegen en de polikliniek in Druten. Voorheen waren deze vakantiegangers voor dialyse aangewezen op het ziekenhuis in Kleve. Maar omdat er in het CWZ steeds meer vraag naar kwam, ging het ziekenhuis overstag.

Referentiebeeld: Dialyse voor toeristen

17 Tillift minder validen

Gelijk met de vergrijzing nemen onder watersporters de rollators en rolstoelen toe. In- en uitstappen van de boot is voor rolstoelgebruikers vaak een probleem. Met een tillift aan de waterkant maak je het voor minder mobiele watersporters eenvoudig mogelijk. Een voorziening die de USP Kollum (ont)zorgt kracht bij zet. Het maakt het ook aantrekkelijk voor mensen uit de buurt om een dagtochtje naar Kollum te varen en even de boot uit te gaan voor een terrasje of ijsje.

18 Pilot Dagbesteding voor recreanten

Uitwerken van een pilot dat Talant dagbesteding biedt aan recreanten. Zodat mantelzorgers een middag of dagje vrij hebben.

Referentiebeeld: til-lift voor minder validen

Rollator steeds vaker mee aan boord.

6.3 BOUWSTEEN II: KOLLUM AAN DE ZEESLENK, HISTORIE BELEEFBAAR

Streefbeeld:
Historie geeft invulling aan de identiteit van een plaats. Kollum is als nederzetting ontstaan aan de Dwarsried die in directe verbinding stond met een zeeslenk die uitkwam in de Lauwerszee.
De Kollumer oproer en de historie van Kollum aan de zeeslenk is zichtbaar in het dagelijkse straatbeeld. Daarnaast is het verhaal van Kollum sterk beleefbaar voor bezoekers en inwoners. De bijzondere streekverhalen zijn ontsloten en via activiteiten en evenementen nemen bezoekers kennis van de historie van Kollum aan de zeeslenk. De bezoekers worden digitaal en analoog wegwijs gemaakt over mogelijkheden en voorzieningen in en rond Kollum.
Speerpunten
A. Kollumer oproer in het straatbeeld
B. Kollum historisch beleven

A. Kollumer oproer in het straatbeeld

De geschiedenis van Kollum gaat terug tot ongeveer 750 na Chr. Het dorp bestond slechts uit een kleine nederzetting, Colheim. Colheim lag aan een brede natuurlijke stroom (de Dwarsried) die in open verbinding stond met de Lauwerszee. Door de indijking van landerijen ten noorden van Kollum werden de omliggende gronden ten zuiden van het dorp in cultuur gebracht. Hierdoor kreeg Kollum steeds meer een centrumfunctie in de omgeving.

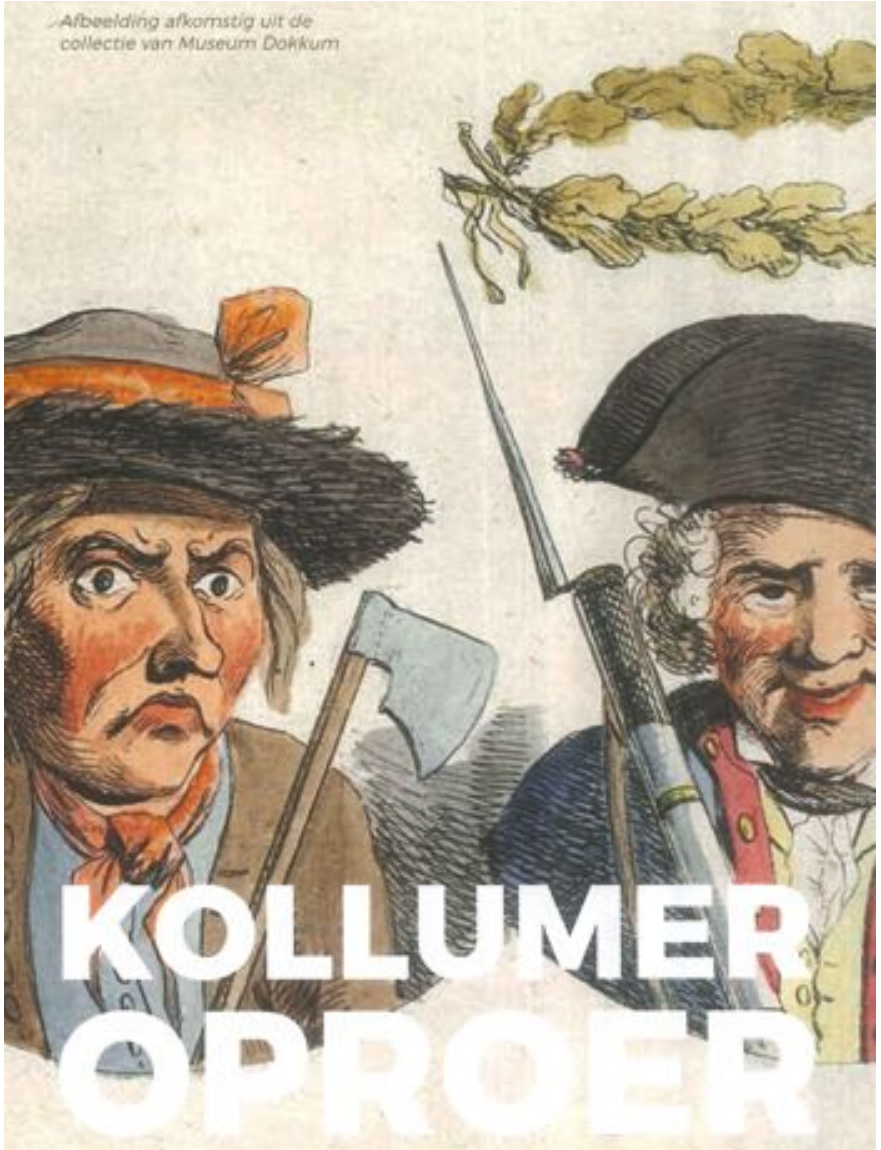

In de 16e eeuw was Kollum, naast de steden, een belangrijk handelscentrum geworden. Kollum heeft daarvoor de status van Vlecke gekregen. Een Vlecke is een nederzetting met stedelijke kenmerken. De handelscentrum-functie werd versterkt door de stichting van een waaggebouw aan de Westerdiepswal, waardoor onder meer een aanzienlijk deel van de Dokkumer kaashandel naar Kollum werd overgebracht. Dat de waag aan de Westerdiepswal werd gesticht is niet zo verwonderlijk omdat de Ooster- en Westerdiepswal fungeerden als haven. De Sylsterryd had namelijk een open verbinding met zee en daarmee geschikt als haven voor de uitvoer van boter, kaas en vooral granen. En zo werd Kollum de uitvoerhaven van kaas voor de stad Dokkum. De Voorstraat, Ooster- en Westerdiepswal samen met de Willem Lodewijkstraat vormen het historische hart van Kollum.

Kollum kreeg in de 17^{e} en 18^{e} steeds meer een centrumfunctie in de omgeving. De bouw van een rechthuis was het gevolg en het dorp werd de hoofdplaats van de gemeente Kollumerland. Het rechthuis was op 3 en 4 februari 1797 het toneel van het zogenaamde Kollumer oproer. Dit werd veroorzaakt door een toenemend verzet tegen de burgerbewapening, ingesteld door de Franse overheersers, om bestand te zijn tegen de Prinsgezinden.

1 In historische staat herstellen van de Ooster- en Westerdiepswal

De ambitie is om de Ooster- en Westerdiepswal te herinrichten waarbij de huidige kaden, de fiets- en voetgangersbrug en de brug in de Voorstraat vervangen worden. Met een stedenbouwkundig visiedocument als basis zet Kollum een stevige plus op dit infrastructurele project door een stukje oorspronkelijke historie in het straatbeeld te realiseren. Met de in historische staat herstellen van de Ooster- en Westerdiepswal krijgt Kollum de allure van dynamisch handelscentrum en havenplaats weer een stukje terug.

Bron: Herinrichting Ooster- en Westerdiepswal Kollum - visiedocument. Farsk Buro voor Architectuur en Bouwkunde, 2017

2 Historische muurschilderingen

Het idee leeft om minder fraaie en blinde muren op te sieren met muurschilderingen met historische afbeeldingen. Ook 3d tekeningen op de straat is mogelijk. Dit is uniek en kan een trekker van Kollum worden.

3 Herbestemmen historische gebouwen

De provincie brengt historische gebouwen in kaart om vraag en aanbod dichter bij elkaar te brengen. In het centrum staan nog veel historische panden die hun oorspronkelijke functie verloren hebben en leeg staan. Deze verdienen een nieuwe functie of herbestemming. Kollum verkent via onderzoek door bijvoorbeeld studenten wat mogelijke nieuwe bestemmingen kunnen zijn voor panden in Kollum. Daarbij kan gedacht worden aan verblijfsaccommodatie of een pop up concepten in de zomermaanden.

B. Kollum historisch beleven

Om zowel inwoners als recreanten te verleiden het verhaal van Kollum te beleven en ontdekken is het van belang dat alle betrokken partijen gezamenlijk optrekken en initiatieven nemen om het verhaal van Kollum voor het voetlicht te brengen, evenementen houden en arrangementen aanbieden. Beleven is de manier om Kollum te laten uitgroeien tot een watersportdorp van formaat.

4 Streekverhalen ontluiken en ontsluiten

Verzamelen van verhalen als Sjoukje Muoisgat en deze bewerken en (digitaal) ontsluiten.

Referentiebeeld: street art route Rotterdam (bron: www.rotterdam.info)

Mogelijke herbestemming voor historische panden in Kollum

5 Kollum Bruisende Handelsplaats

Kollum heeft een rijke geschiedenis met veel activiteiten. Deze geschiedenis kan meer ingezet en uitgewerkt worden. Kollum kan dit uitwerken in activiteiten zodat Kollum weer de bruisende handelsplaats wordt. Eerst dynamisch centrum voor handelaren en reizigers van verre, nu dynamisch centrum voor bewoners en toeristen. Sail Kollum en de rubberbootracen zijn mooie voorbeelden van aansprekende evenementen.

Aanknopingspunten om uit te werken zijn:
a) ontstaan van Kollum,
b) het (handels)verhaal van de haven
c) Kollumer Oproer

Te denken valt aan historische wandelroutes maar vooral ook activiteiten met een link of knipoog naar het verleden.
Daarbij valt te denken aan een toneelstuk 'Kollumer Oproer', een braderie in historische stijl waar de haven een hoofdrol in speelt. De monumentenroute en museum Mr. Andreae kunnen daarbij ook een rol spelen.
Het streven is een jaarronde evenementenkalender samen te stellen. En in nauwe afstemming met Stichting Regio Marketing onder de aandacht te brengen.

LEEUWARDER COURANT
04 september 2017, pag. 24

Twaalfstedentocht: even winter in Kollum

Drukte bij stempelpost Sneek. FOTO MARCEL VAN KAMMEN

KOLLUM Bijna was Kollum een stad geweest. Om die gedachte in ere te houden, vond zaterdag de twaalfstedentocht plaats. In een rubberboot.

Zolang het geen motor heeft en opblaasbaar is, mocht het zaterdag meedoen en het water in. Het resultaat: de klassieke oranje rubberboot met zwarte handvatten dobberde in de Trekvaart, maar ook een bonte stoet aan uit de kluiten gewassen knalgele badeenden, opblaaseenhoorns en enorme knalroze flamingo's met kekke pompebládhoedjes op. Kollum wil zich zo profileren als watersportdorp van Noordoost-Friesland.

Het enige wat doet denken aan een echte Elfstedentocht is de koek-en-zopie: koude chocolademelk, maar wel winterse snert. Leo Schuil, de man die zich traditiegetrouw altijd als eerste op natuurijs waagt, geeft het startschot. „We hebben iedereen ook opgeroepen om winters gekleed te gaan", zegt René Nieuwenhuis, die het evenement organiseert. Er zijn inderdaad een paar dikke mutsen te zien, maar het merendeel draagt luchtige kleding.

Iris Levers en Janine Elzinga proberen alvast hun witte eenhoorn uit. „We hebben hem gewonnen op Facebook. De voorwaarde voor het winnen was wel dat we mee moesten doen", zegt Iris. Een bikini hebben de dames niet aangetrokken. „We hopen droog te blijven, en anders maar niet", zegt Janine.

De deelnemers moeten 2 kilometer overleven op hun opblaasgevaartes. Ze moeten een vaste route varen, die ongeveer twee uur duurt. „Er zijn twaalf stempelposten, die de deelnemers allemaal aan moeten doen", vertelt Nieuwenhuis. „En na afloop is er kaas, worst en koek-en-zopie om even bij te komen."

6 Kollum uitdragen en bezoekers inspireren

Kollum heeft veel te bieden voor de dagtoerist. Zo is er een overdekt zwemcentrum, museum Mr. Andreae, buitenzwembad ’t Paradyske (een uniek zwembad verscholen tussen de bomen van de “Noardelike Fryske Wâlden”), Filmhuis Kollum, een dierenweide en niet te vergeten de historische wandelroute door Kollum. Deze voorzieningen kunnen en moeten beter onder de aandacht worden gebracht van de dag- en vaartoerist. Een ieder probeert het op dit moment op zijn eigen manier en via zijn eigen communicatiekanalen maar samenhang en samenwerking hierin is nodig en werkt versterkend.

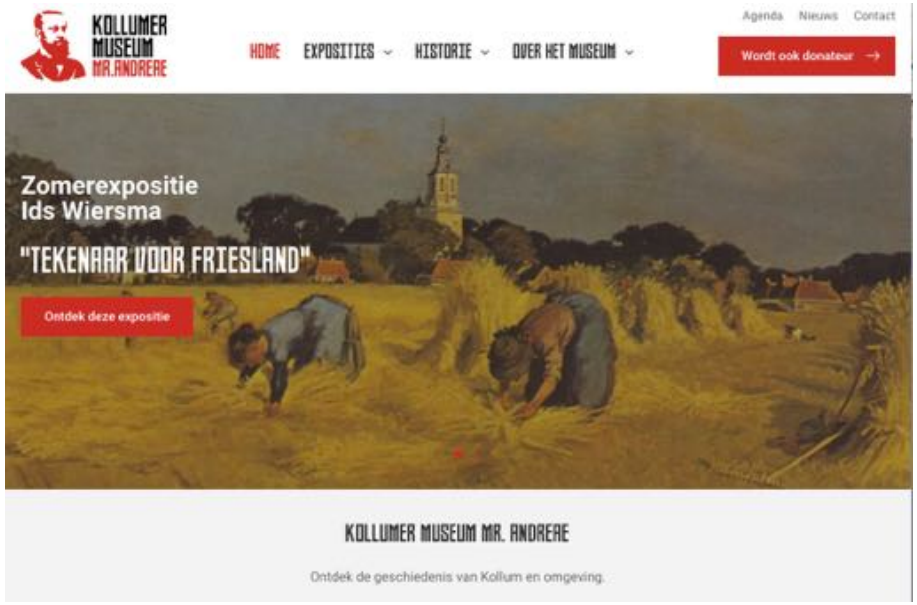

7. OVERZICHT PROJECTEN

Bouwsteen I: Versterken van de Blauwe As in de regionale context		
Speerpunt	Projecten	Omschrijving
A. Centrum Kollum bereikbaar	1. Verhogen Molenkampsbrug	Verhogen brug en aanpassing naastliggend kruispunt
	2. Aanlegplaatsen en afmeermogelijkheden in Kollum	Aanpassen beschoeiing en realiseren aanlegplaatsen bij Syster Ryd, Trekfeart, Ooster- en Westerdiepswal, Zuid Rechthuisplein
	3. Doorsteek Eyso de Wendtstraat naar Kollumerkanaal	
B. Gastvrije toegankelijkheid in de regio	4. Extra aanlegvoorzieningen voor dagtochten vanuit Kollum	Aanlegvoorzieningen aan vaarwegen van/naar Kollum toe aansluitend op wegen fiets- en wandelroutes naar bijzondere punten of attracties zoals bijvoorbeeld Veenklooster
	5. Blauwe TOP Ljeppershiem/Rinsmapole	TOP uitwerken en realiseren bij herinrichting Ljeppershiem
	6. Blauwe TOP bij Meckamabrug	TOP uitwerken en realiseren bij/op parkeerplek naast Meckama State (In begroting meenemen dat ook bebording aangepast prijsopgave van Marrekrite)
	7. Rustpunten	Realiseren 10 rustpunten in omgeving Kollum
	8. Camperplaatsen in en rond Kollum	Samen met NKC verkennen welke plekken geschikt zijn. Uitwerking zoveel mogelijk meenemen in inrichting TOP, herinrichting centrumdelen.
C. Kollum centraal in het regionaal netwerk	9. Haalbaarheidsonderzoek wandel/fiets verbinding Sylsterryd	Verkennen extra aantrekkelijk verbindingstraject vanuit de haven langs de Sylsterryd naar Rondje Lauwersmeer
	10. Haalbaarheidsonderzoek wandelpad over dijk Kollumerkanaaal	Verkennen mogelijkheid voor wandelpad over de dijk bij het Kollumerkanaal
	11. Vaarvriendelijk aansluiten Kollum op vaarroutes in de regio	Voor betere aansluiting Bûtenfjildroute realiseren zelfbediening sluisje De Westereen.
	12. Stevig positioneren van Kollum in de regio	Aandacht en besef binnen Kollum van centrale ligging in de regio en de mogelijkheden.

Bouwsteen II: Water en land verbinden.

Speerpunt	Projecten		Omschrijving
A. Duidelijk Welkom	1.	Entree bij Hesseweg	Realiseren aantrekkelijke herkenbare entree door snoeien groen, omgeving op orde en duidelijke oriëntatie en routin
	2.	Entree bij Kerkstraat	Entree en routing verduidelijken
	3.	Duidelijke routing over water en land	Duidelijke bebording en bewegwijzering realiseren in Kollum.
B. Gastvrij "Blurring"	4.	Herinrichtingsplan opstellen voor Rechthuisplein en Voorstraat	Plan op stellen met publieke en private stakeholders voor combinatie functionaliteiten voor Rechthuisplein en Voorstraat; als winkels en parkeren met terras en verblijffuncties
	5.	Realisatie herinrichting rechthuisplein	Volgend uit herinrichtingsplan
	6.	Realisatie herinrichting Voorstraat	Volgend op herinrichtingsplan
C. Kollum zichtbaar aan het water	7.	Realiseren flaneerroute zuidkant langs wal	Groenstrook opwaarderen naar aantrekkelijk verbindingsroute
	8.	Wandelverbinding Voorstraat en Rechthuisplein	Mogelijkheid verkennen van een hoge brug over het water voor een aantrekkelijke verbinding Rechthuisplein en Voorstraat
	9.	Water in beeld: Realiseren doorkijkjes	Meer water zichtbaar maken door realiseren doorkijkjes. Bijvoorbeeld Eyso de Wendtstraat waar veel dichtbegroeid groen is.
	10.	Water in beeld: Open doorzicht aan westkant creëren.	Meer open ruimte en doorkijk creëren door weghalen flatjes en vervangen door functionele openbare verblijfsruimte
	11.	Versterken waterfront bij Meckamabrug	Verzorgingsflats bij brug opwaarderen en meer boulevard sfeer creëren.
D. Groen blauwe Ontmoetingsplaatsen	12.	Herinrichting kaatsveld 1250	Ontwikkeling van een aantrekkelijke ontmoetingsplek nadrukkelijk in aansluiting met Healthy Living door bijvoorbeeld realiseren van ouderen fitness.
	13.	Zittrap bij eiland	aan westkant
	14.	Zelfpluktuin	Realiseren zelfpluktuin met sterke wisselwerking en rol voor bewoners Meckama State en toeristen op vrijkomende terrein flatjes
E. Kollum (ont) zorgt	15.	Pilot zorg vanuit Meckamas State voor (water)recreanten	Pilot opzetten van aanbieden nierdialyse door Meckama State aan (water)recreanten
	16.	Sanitaire voorziening in het centrum	Realiseren sanitaire voorziening liefst in combinatie met horeca, kindcentrum of Meckama State. Toegankelijk voor minder validen (rollatorproof)
	17.	Til-lift minder validen	Lift voor in- en uitstappen van vaartuig voor minder validen.
	18.	Pilot dagbesteding voor recreanten	Pilot voor toeristen/mantelzorgers die gebruik willen maken van dagbesteding in Kollum.

Bouwsteen III: Kollum aan de zeeslenk, herstellen en uitdragen historisch en natuurlijke kwaliteiten			
Speerpunt	Projecten		Omschrijving
A. Kollumer Oproer in het straatbeeld	1.	Herstellen historische wallen	Herinrichting en in historische staat herstellen van Ooster- en Westerdiepswallen
	2.	Historische muurschilderingen	Project geïnitieerd door ondernemers minder fraaie en blinde muren voorzien van historische muurschilderingen
	3.	Herbestemmen historische gebouwen	Verkennende studie door studenten naar mogelijkheden
B. Kollum beleven	4.	Streekverhalen ontluiken en ontsluiten	Streekverhalen verzamelen en deze bewerken en (digitaal) ontsluiten.
	5.	Kollum bruisende handelsplaats	Door ondernemers via APK
	6.	Kollum: uitdragen en inspireren	I.s.m. ondernemers via APK en toeristische ondernemers de mogelijkheden van Kollum uitdragen.

BRONNENLIJST

- Herinrichting Ooster- en Westerdiepswal Kollum - visiedocument. Farsk Buro voor Architectuur en Bouwkunde, 2017
- Toegankelijkheid en zorg in Recreatie en Toerisme. SLIMM advies,
- Land en water verbonden. Toekomstbeeld en strategische visie Waterrecreatie Noordoost Fryslân 2025. Schmeink en de Bruin, 2013.
- Land en water verbonden. Projectenboek Waterrecreatie Noordoost Fryslân, Schmeink en de Bruin, 2013
- Ambitiedocument Watersportdorp Kollum, 2011
- Ontwikkeling Kollum Watersportdorp Mission Statement en Uitvoeringsprogramma 2012

BIJLAGE 1: BELEID EN ONTWIKKELINGEN IN WATERRECREATIE

Provinciaal beleid

Gastvrij Fryslân 2014-2017 en Streekwurk

Via de beleidsbrief: 'Economie van de Gastvrijheid' geeft de provincie in april 2016 aan op welke wijze ze de Gastvrijheidseconomie de komende jaren gestalte wil geven. In essentie wil de provincie de innovatiekracht in Fryslân versterken. Door een krachtig innovatief MKB wil de provincie op slimme manier meer bezoekers trekken en daarmee een progressie in de economie bewerkstelligen.

De provincie wil meer bezoekers realiseren onder meer door het bevorderen van cultuurtoerisme en plattelandstoerisme. Speerpunten om de gastvrijheid in deze sectoren te bevorderen richten zich op het verbeteren van het ondernemerschap en de kwaliteit van de omgeving. De provincie laat thematische of geografische programmering uit eerder beleid los maar blijft wel middels Streekwurk mensen, middelen en mogelijkheden bij elkaar brengen. Met de streekagenda's worden toeristisch recreatieve projecten ondersteund die ontwikkeld zijn in de lokale dynamiek en bijdragen aan de leefbaarheid van de regio. Belangrijke randvoorwaarden voor de projecten zijn:
- meer en 'diversere' bezoekers aantrekken, bezoekers langer laten verblijven of herhaalbezoek genereren of duidelijk economische meerwaarde hebben.
- bijdragen aan de kwaliteit van het landschap

Marketing en promotieactiviteiten worden niet ondersteund.

Provinciaal verkeers- en vervoersplan

In het Provinciaal verkeers- en vervoersplan (PVVP) is opgenomen dat de kwaliteitsverbetering van de watersport van belang is om de marktpositie te kunnen behouden. Om dit te kunnen realiseren, stel het PVVP:

Het is van belang om de waterrecreant een verscheidenheid aan vaarmogelijkheden te bieden met een zo open mogelijk vaargebied. Een gebied waar de waterrecreant zo weinig mogelijk beperkt wordt door de hoogte van bruggen, de diepte en/of breedte van de vaarweg. Daarnaast is het vergroten van de toervaartmogelijkheden een speerpunt. Dit houdt in het creëren van nieuwe routes.

Initiatieven tot optimalisering van het netwerk zullen zoveel mogelijk genomen moeten worden door gemeenten (bijvoorbeeld met ondersteuning van Plattelânsprojekten) alsmede door ondernemers of kanoverenigingen in samenwerking met de beide eerstgenoemde partijen.

Vaarwegclassificatie PVVP Fryslân met bewerking door Waterrecreatie Advies

Classificatie	Minimum doorvaart-hoogte bruggen (M)	Toegelaten diepgang boten [m]
Azm - Grote zeewaardige boten	30 of BB > 3,75	2,1
Bzm - Niet-zeewaardige boten	30 of BB > 3,00	1,9
Czm - Niet-zeewaardige boten	30 of BB > 3,00	1,7
Cm - Grote Motorboten	3	1,5
Dm Motorboten	2,5	1,3
E kleine motorboten	1,5-2,5	1,1
F Sloepen	1,5	1
G Kano en SUP	1, obstakels toegestaan	0,5-1

Regionaal beleid

Visie Waterrecreatie Noordoost Fryslân 2025

In 2013 is 'Land en water verbonden; toekomstbeeld en strategische visie voor waterrecreatie in Noordoost Fryslân' opgesteld. Als toekomstbeeld is geschetst:
"Noordoost Fryslân 2025; waar cultuur de wal raakt en de natuur vol water zit". Noordoost Fryslân staat op de kaart als aantrekkelijk waterrecreatiegebied. Het vaarwegennetwerk is op orde en kenmerkt zich door een dicht netwerk van vaarten en kanalen en heeft een sterke verbinding met de cultuur en natuur in het achterland. De camper- en de sloepenvaarder zijn de voornaamste doelgroepen. Met het vertroetelen van deze doelgroepen varen in hun kielzog ook andere waterliefhebbers die aangenaam verteren en verblijven in de regio.

Om dit toekomstbeeld te bereiken wordt ingezet op zes strategische thema's:
1. water en land verbinden;
2. Vaarwegen verbinden
3. Bijzondere bestemmingen ontwikkelen
4. Onderling verbinden van ondernemers en overheden
5. Promotie en positionering
6. Duurzame regio

Agenda Netwerk Noordoost

In het Agenda Netwerk Noordoost (ANNO) is opgenomen:

"Noordoost Fryslân is een gebied om trots op te zijn! Het landschap met zijn groen-blauwe kwaliteiten is hier één van de belangrijkste redenen voor. Noordoost Fryslân bevat vier landschappelijke parels en vier waardevolle landschapstypen die gevormd zijn door een samenspel van landbouw, water en natuur en die een sterke economische basis of potentie hebben. Tot nu heeft dit samenspel een rijke cultuurhistorie opgeleverd in het gebied. Dit landschap en deze cultuurhistorie kunnen worden behouden door ontwikkeling, waarbij functionaliteit en economische basis in balans zijn met de landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten van het gebied. Deze ontwikkeling wordt gestimuleerd door als deelnemende partijen samen te werken, waar mogelijk initiatieven en doelen aan elkaar te koppelen (koppelkansen) en door projecten die een bijdrage leveren aan deze visie te stimuleren en faciliteren. Ook willen de deelnemende partijen werken aan het vormgeven en het ruimte bieden aan de energietransitie in het gebied.

Noordoost Fryslân kenmerkt zich door een sterke mienskip en handen-uit-de-mouwen mentaliteit, een kwaliteit die we graag gebruiken om plannen ook daadwerkelijk tot uitvoering te laten komen."

De gezamenlijke ambitie van de zes Noordoost Friese gemeenten is vertaald in 16 regionale opgaven.
De opgave voor Kollum is opgenomen in opgave 6, 8, 11 en 13:

Opgave 6. Vitale detailhandel structuur

Binnen de regio zorgen voor een sterke detailhandel structuur waardoor de detailhandel voor de regio voldoende kwaliteit behoudt.

Opgave 8: Duurzaamheid

Doelstelling: In 2030 is Noordoost Fryslân een regio die volhoudbaar, op duurzame wijze voorziet in haar behoefte qua energie, voedsel, producten, diensten, werkgelegenheid en recreatie.

Opgave 11: Recreatie en toerisme

Doelstelling: De (economische) kansen die de regio biedt op het gebied van recreatie en toerisme optimaal benutten, om de economische structuur te versterken en bij te dragen aan een duurzame samenleving.

Opgave 13:Kwaliteit Noordoost Fryslân: kennis en cultuur

Positioneren, versterken en uitdragen (kennis en cultuur) van Noordoost Fryslân met haar grote landschappelijke diversiteit en vier landschappelijke parels, en een economie die daarvan profiteert. Betrokkenheid van de mienskip is van belang en educatie speelt hierin een belangrijke rol.

Gemeentelijk beleid

Ambitiedocument Watersportdorp Kollum

Het gemeentebestuur van de gemeente Kollumerland c.a. heeft zich tot doel gesteld om de werkgelegenheid in de gemeente te bevorderen en de leefomgeving voor de eigen bevolking te verbeteren. Om dat doel te bereiken heeft het gemeentebestuur besloten om in te zetten op verbetering van het imago van Kollum als watersportdorp. In het Sociaal Economisch Masterplan Noordoost Fryslân is Kollum Watersportdorp in overleg met de Friese Noordoost gemeenten aangemerkt als prioritair project.

Het ambitiedocument dient als enthousiasmerend communicatiedocument naar externe partijen en andere overheden. Bovendien dient het als toetsingskader voor nieuwe ideeën en projecten.

Recreatie en toerisme Kollumerland c.a.

De notitie Recreatie en Toerisme van de gemeente Kollumerland c.a. "Kollumerland met hóóórizon" gaat uit van de stimulatie van de waterrecreatie, cultuurtoerisme en natuurtoerisme. Tevens wordt daar in voorgesteld om de unieke cultuurhistorische waarde van de gemeente Kollumerland c.a. te promoten. Daarnaast wordt ingezet op het aangaan van samenwerkingsverbanden met het gebied Lauwersland (de gemeenten die rondom het Lauwersmeer liggen).

Kollumerland c.a. wil ook de ontwikkeling van verblijfsrecreatie stimuleren door gemeentelijke regelingen en bestemmingsplannen te verruimen.

Voor de waterrecreatie wil Kollumerland c.a. een totaalplan ontwikkelen en waar mogelijk aansluiting zoeken bij andere projecten, bijvoorbeeld in samenwerking met andere partijen en of belanghebbenden.

Tot slot wil Kollumerland c.a. werken aan imago verbetering van de gemeente en de regio als geheel.

Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan

In het Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP) is in navolging van het Provinciaal verkeers- en vervoersplan (PVVP) voor het recreatief vaarwegennet in Kollum het volgende opgenomen:

> *De Sylsterryd is in het kader van het project Kollum Watersportdorp deels gecategoriseerd als klasse Czm (gedeelte tot de jachthaven) en Cm(gedeelte jachthaven tot en met eiland Meckama State). Het overige deel van de Sylsterryd en de voornoemde vaarten zijn gecategoriseerd als vaarklasse F.*

Ontwikkelingen in de regio

Op dit moment spelen in de directe omgeving een aantal belangrijke ontwikkelingen op het gebied van waterrecreatie.

Súd Ie

Vroeger was de Súd Ie, met de daaraan verbonden opvaarten, naar de dorpen een belangrijke levensader voor het gebied. Deze historische vaarroute verbond Dokkum en het omliggende gebied direct met de Lauwerszee (welke in 1969 Lauwersmeer is geworden). Deze oude zeeslenk Súd Ie wordt in ere hersteld en opgewaardeerd naar een vaarroute voor rustzoekende vaarrecreanten.

Herstel opvaarten

Vanuit dorpsbelangen, viskoepel en SUP-school komen steeds vaker de vragen over het herstellen van de opvaarten naar de dorpen. De DDFK-gemeenten doen in samenwerking met de NHL, Nordwin en Van Hall onderzoek naar de onderhoudstoestand van de vaart met bij behorende kunstwerken en (economische) haalbaarheid van het herstel. Het eind resultaat moet zijn dat er een kaart ligt met opvaarten die hersteld kunnen worden.

Toeristisch recreatieve ontwikkeling en ontsluiting Wetterwâlden-Bûtenfjild

In 2017 is de electric only vaarroute door het Bûtenfjild geopend. Hiermee is een belangrijke recreatieve schakel tussen de Grote Wielen en de Lits-Lauwersmeer gerealiseerd. Deze route biedt het gebied kansen om het recreatieve aanbod juist in de combinatie met wandelen en fietsen verder te ontwikkelen en versterken. De route verbindt meerdere dorpen. De gemeente Tytsjerksteradiel en Dantumadiel zetten in op de toeristisch-recreatieve ontwikkeling en -ontsluiting van het gebied.

Rondje Lauwersmeer

In het Lauwersmeergebied wordt sterk geïnvesteerd met als doel meer economisch rendement in het toerisme en de visserij. Voor de recreant wordt sterk geïnvesteerd in voorzieningen en beleving middels het rondje Lauwersmeer. Met bijdrage van het Waddenfonds komen nieuwe paden, uitkijktorens, goede bewegwijzering en duidelijke entrees. Belangrijk uitgangspunt is economie en natuur in evenwicht.